KOMISJONI OTSUS,

23. veebruar 2011,

riigiabi C 48/08 (ex NN 61/08) kohta, mida Kreeka andis ettevõtjale Ellinikos Xrysos SA

(teatavaks tehtud numbri K(2011) 1006 all)

(Ainult kreekakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2011/452/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse komisjoni otsust, millega algatati Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 [1] sätestatud menetlus abimeetme nr C 48/08 (ex NN 61/08) suhtes [2],

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

I MENETLUS

(1) Komisjon sai 9. juulil 2007 kaebuse, milles väideti, et Kreeka on võtnud kaks meedet, millega anti ettevõtjale Ellinikos Xrysos SA (edaspidi „Ellinikos Xrysos") riigiabi. Pärast teabevahetust algatas komisjon 10. detsembril 2008 väidetavate meetmete suhtes ametliku uurimise.

(2) Kreeka esitas oma märkused menetluse algatamist käsitleva komisjoni otsuse kohta 23. veebruaril 2009.

(3) Menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 10. märtsil 2009 [3]. Oma märkused esitasid neli huvitatud isikut: 10. aprillil 2009 väidetav abisaaja Ellinikos Xrysos, 10. aprillil 2009 ettevõtja Ellinikos Xrysos põhiaktsionär European Goldfields Ltd, 2. aprillil 2009 Cassandra kaevanduste ametiühingud ja 6. aprillil 2009 Kreeka ühendus Hellenic Mining Watch, mille eesmärk on „kaitsta keskkonda ja üldsust kaevandamise kahjulike tagajärgede eest ning kanda hoolt rahvusliku rikkuse eest" [4].

(4) Märkused edastati Kreekale 6. mai ja 7. juuli 2009. aasta kirjas. Kreeka vastas huvitatud isikute märkustele 3. juuni, 20. juuli ja 23. septembri 2009. aasta kirjas.

(5) Komisjon nõudis Kreeka ametiasutustelt täiendavat teavet 19. juunil 2009, 11. detsembril 2009 ja 22. aprillil 2010 ning Kreeka ja Ellinikos Xrysos vastasid 23. juuli 2009. aasta, 29. juuli 2009. aasta, 15. jaanuari 2010. aasta, 11. veebruari 2010. aasta, 12. veebruari 2010. aasta, 4. mai 2010. aasta ja 27. mai 2010. aasta kirjas. 2010. aasta mais vahetasid komisjoni talitused ja Kreeka ametiasutused täiendavalt teavet. 11. veebruaril 2009 ja 24. juunil 2010 toimusid komisjoni talituste ja Kreeka ametiasutuste kohtumised ning 2. veebruaril 2009 ja 26. juunil 2009 toimusid komisjoni talituste ja väidetava abisaaja kohtumised.

II RIIGIABI ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

II.a. *TAUSTTEAVE KAEVANDAMISÕIGUSTE JA -LUBADE KOHTA*

(6) Kaevandamisõigus on õigus siseneda teatavale maatükile ja võtta see kasutusele eesmärgiga kaevandada maa all või lahtises karjääris mineraalmaake, mis võivad olla sinna ladestunud. Kaevandamisõigus antakse üle koos kaevandatava varaga, mis on kaevandamisõiguse lahutamatu osa.

---

[1] EÜ asutamislepingu artiklid 87 ja 88 asendati 1. detsembril 2009 Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping") artiklitega 107 ja 108; kõnealused artiklipaarid on sisult identsed. Käesolevas otsuses tuleks viiteid ELi toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108 käsitada vajaduse korral viidetena EÜ asutamislepingu artiklitele 87 ja 88.

[2] Komisjoni 10. detsembri 2008. aasta otsus K(2008) 7853 (lõplik), ELT C 56, 10.3.2009, lk 45.

[3] Vt joonealune märkus 2.

[4] Vastavalt komisjonile esitatud märkustele.

(7) Kaevandamisõigus erineb kaevandamisloast, mis on kaevandamistööde teostamise luba. Loa annab pädev ametiasutus pärast esitatud teostatavusaruande ja keskkonnauuringute hindamist. Käesoleval juhul väljastas 2003. aasta müügitehingu toimumise ajal kaevandamislube arenguministeerium.

II.b. *ABISAAJA*

(8) Ellinikos Xrysos on suur Kreeka kaevandusettevõtja, kes tegeleb kulla, vase, plii, hõbeda ja tsingi kaevandamisega. 2009. aastal oli tema käive 44,7 miljonit eurot (maksustamisjärgne tulu 1,7 miljonit eurot) ja ettevõttes töötas umbes 350 töötajat. Asjaomaste abimeetmete võtmise ajal (vt punktid 11 ja 16–18) oli Ellinikos Xrysos suurettevõtja, sest ta oli seotud suurettevõtjaga. Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovituses 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta ([5]) on märgitud, et a) mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) kategooriasse kuuluvad ettevõtted, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot (lisa 1. jaotise punkt 2.1), b) selleks et jätta sellest kategooriast välja need ettevõtete rühmad, mille majanduslik võimsus võib olla suurem tõeliselt väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete omast, tuleks eristada ettevõtete eri liike sõltuvalt sellest, kas nad on autonoomsed (põhjendus 9), c) autonoomne ettevõte on ettevõte, mida ei käsitata seotud ettevõttena (lisa 1. jaotise punkt 3.1), ja d) seotud ettevõte on ettevõte, mille aktsionäride või liikmete häältest kuulub enamik muule ettevõttele (lisa 1. jaotise punkti 3.3 alapunkt a). Käesoleval juhul kuulus 2003. aasta detsembris (2003. aasta müügitehingu ajal) 53,3 % Ellinikos Xrysose aktsiatest (160 000 aktsiat 300 000 aktsiast) Aktor SA tütarettevõtjale Greek Mines SA. Kahel viimasel müügieelsel aastal, st 2001. ja 2002. aastal, oli Aktor SA aastakäive vastavalt 120,9 miljonit ja 302,6 miljonit eurot. Tema kahe viimase müügieelse aasta bilansi kogumaht oli vastavalt 151,9 miljonit ja 260 miljonit eurot ([6]). Nende andmete alusel on Aktor suurettevõtja. Seega oli Ellinikos Xrysos asjaomaste riigiabimeetmete võtmise ajal suurettevõtja.

(9) Praegu on Ellinikos Xrysose aktsionärid European Goldfields Greece BV (65 % aktsiatest), Hellas Gold BV (30 % aktsiatest) ja Kreeka ehitus- ja energiaettevõtja Aktor SA (5 % aktsiatest). European Goldfields Greece BV ja Hellas Gold BV on Balkani maades mineraalvarade omandamise, uurimise ja arendamisega tegeleva Kanada ettevõtja European Goldfields Ltd tütarettevõtjad.

([5]) ELT L 124, 20.5.2003, lk 36.

([6]) Vastavalt Aktor SA emaettevõtja Ellaktor SA veebisaidil avaldatud andmetele.

(10) Ellinikos Xrysos on Cassandra kaevanduste omanik ja käitaja. Ta ostis kõnealused kaevandused ja nende kaevandamisõigused 2003. aasta detsembris Kreeka riigilt. Cassandra kaevandused asuvad Põhja-Kreekas. Cassandra kaevanduste alla kuuluvad Olympiase ja Skouriesi kullakaevandus ning Stratoni vase- ja tsingikaevandus.

(11) Enne 2003. aastat oli Cassandra kaevanduste omanik ettevõtja TVX Hellas SA, kes omandas kaevandused Kreeka riigilt 1995. aastal avaliku pakkumismenetluse tulemusel 11 miljardi Kreeka drahmi (ligikaudu 39,8 miljoni euro) ([7]) eest.

(12) Kreeka riiginõukogu tühistas 2002. aastal Cassandra kaevanduste, täpsemalt Olympiase ja Stratoni kaevandusega seotud kaevandamis- ja kullatöötlemisload. Olympiase kaevandamisluba ja kullatöötlemisluba tühistati keskkonnaga seotud põhjustel, mida peeti tõsisteks. Stratoni kaevandamisluba tühistati seepärast, et Kreeka riik oli loa andnud õigusvastaselt ametiasutuse kaudu, kellel puudusid selleks volitused.

(13) Pärast seda, kui riiginõukogu oli load tühistanud, tegi arenguministeerium Stratoni kohta kaks otsust: 1) 7. jaanuaril 2003 andis ta korralduse katkestada Stratonis kaevandustööd ja 2) 29. jaanuaril 2003 andis ta korralduse rakendada Stratonis täiendavaid turvameetmeid. 18. veebruaril 2003 tegi arenguministeerium kooskõlas riiginõukogu tühistamisotsusega veel ühe otsuse, lubades alustada Stratonis kaevandustöid ning tühistades oma varasemad, 7. ja 29. jaanuari 2003. aasta otsused. 18. veebruari 2003. aasta otsus kehtis kaevanduste Ellinikos Xrysosele müümise ajal.

(14) Cassandra kaevandustega seotud kaevandamis- ja kullatöötlemislubade tühistamise tõttu lõpetas TVX Hellase omanik Kinross (Kanada kaevandusettevõtja) aktsionäride vara kindlustamiseks TVX Hellase rahastamise. Selle tulemusel oli TVX Hellas sunnitud esitama pankrotiavalduse.

([7]) Korrigeeritud vastavalt Kreeka üldisele tööstustoodangu hinnaindeksile ajavahemikul 1995–2003. Asjaomane müügitehing hõlmab tööstusvarasid (kaevandamisega seotud varasid) ja korrigeerimine peab seega kajastama tööstussektori hinnamuutusi. Seepärast kasutas komisjon tööstustoodangu hinnaindeksit.

II.c. *1. MEEDE: TURUVÄÄRTUSEST MADALAM MÜÜGIHIND*

(15) TVX Hellas andis 12. detsembril 2003 Cassandra kaevandused 11 miljoni euro eest üle Kreeka riigile vastavalt kohtuvälisele kokkuleppele, millega tasaarvestati vastastikused nõuded (TVX Hellase nõue Kreeka vastu oli 293,5 miljonit eurot). Samal päeval müüs Kreeka riik Cassandra kaevandused varasid eelnevalt hindamata ja avalikku pakkumismenetlust korraldamata 11 miljoni euro eest ettevõtjale Ellinikos Xrysos. Müügitehing hõlmas: a) Stratoni, Skouriesi ja Olympiase kaevandust koos asjaomaste kaevandamisõigustega, b) maad, c) maavarasid ja d) põhivara (kaevandus- ja töötlemisseadmed, töötajate elamud ja tööstushooned). Kreeka ametiasutuste sõnul oli meetme eesmärk leida omanik, kes sooviks kaevandusi käitada, ja seega säilitada tööhõive ning kaitsta keskkonda.

II.d. *2. MEEDE: MAKSUVABASTUS JA ÕIGUSABIKULUDE VÄHENDAMINE*

(16) Kreeka müüs Cassandra kaevandused Ellinikos Xrysosele vastavalt nende vahel sõlmitud lepingule, mis ratifitseeriti seadusega 3220/2004 ([8]). Kõnealuse seaduse kohaselt vabastati Ellinikos Xrysos kõikidest maksudest. Samuti vähendati õigusabikulusid ja muid tasusid 5 %-ni tegelikust summast, mis oleks tavapäraselt tulnud tasuda. Kreeka ametiasutuste sõnul oli meetme eesmärk motiveerida võimalikke ostjaid, sest kaevanduste väärtus oli negatiivne.

(17) Kreeka seaduse ([9]) kohaselt tuleb kinnisvara võõrandamisel tasuda maksu 7 % võõrandatava vara väärtuse esimese 15 000 euro pealt ja 9 % ülejäänud summa pealt. Samuti tuleb Kreeka kaevandusseadustiku ([10]) kohaselt tasuda kaevandamisõiguste võõrandamise eest erimaksu 5 % võõrandatava õiguse väärtusest (st kaevanduse väärtusest).

(18) Käesolevas otsuses sai komisjon 1. ja 2. meetmega antud riigiabi kogusummaks 15,34 miljonit eurot, olles uurinud:

a) Cassandra kaevanduste alla kuuluva kolme üksiku kaevanduse (Stratoni, Olympias ja Skouries) väärtust, tuginedes müügitehingu ajal kehtinud majandusnäitajatele ja uurides, kas kõnealused kaevandused on käitatavad (vt põhjalik analüüs punktides 63–79);

b) Cassandra kaevanduste alla jääva maa väärtust, mis on välja arvutatud hindamisaruandes (vt punkt 19) ja mida võrreldi hinnaga, mis maksti suurema osa nimetatud maa eest 1995. aasta avalikul pakkumisel (vt põhjalik analüüs punktides 80–90);

c) 2003. aasta müügitehinguga Ellinikos Xrysose omandatud maavaravarude väärtust, tuginedes samale hindamisaruandele (vt põhjalik analüüs punktides 91–97);

d) tasumisele kuuluva maksu summat, millest Ellinikos Xrysos müügilepinguga vabastati (vt põhjalik analüüs punktides 118–124).

(19) Komisjon väljendas 10. detsembri 2008. aasta otsuses menetluse algatamise kohta kahtlust, kas Kreeka müüs Cassandra kaevandused Ellinikos Xrysosele turuhinnaga, sest müügitehing toimus avatud pakkumismenetluseta ja varade sõltumatu hindamiseta, ja kas müük turuväärtusest madalama hinnaga on kooskõlas ELi toimimise lepinguga. Komisjon viitas Cassandra kaevanduste varade hindamisaruandele, mis oli koostatud Ellinikos Xrysose aktsionäri European Goldfields nimel. Aruande kohaselt oli Cassandra kaevanduste varade õiglane turuväärtus 500 miljonit USA dollarit (mis võrdus 30. juunil 2004 sel kuupäeval kehtinud USA dollari/euro vahetuskursi 1 euro = 1,2155 USA dollarit ([11]) alusel 411 miljoni euroga). Aruande (edaspidi „Behre Dolbeari aruanne") koostas Behre Dolbear International Ltd, kes on European Goldfields'i sõnul „rahvusvaheline tunnustatud mineraalitööstuse konsultatsioonieттevõtja" ([12]).

(20) Samuti väljendas komisjon kahtlust, et maksuvabastus ja õigusabikulude vähendamine kujutasid endast ettevõtja vabastamist riigi ees olevatest finantskohustustest, mis olid kooskõlas ELi toimimise lepinguga.

([8]) Kreeka valitsuse teataja, 28. jaanuar 2004.

([9]) Seadus 1521/1950, mis ratifitseeriti seadusega 1587/1950, Kreeka valitsuse teataja, seeria I, nr 294.

([10]) Kreeka 1973. aasta kaevandusseadustik, Kreeka valitsuse teataja, seeria I, nr 277, 5.10.1973.

([11]) Komisjon kasutas oma 10. detsembri 2008. aasta otsuses ametliku uurimismenetluse algatamise kohta 28. septembri 2004. aasta, st Behre Dolbeari aruande avaldamise kuupäeva vahetuskurssi ja sai aruandes antud väärtuse 500 miljonit USA dollarit konverteerimisel tulemuseks 408 miljonit eurot. Käesolevas otsuses otsustas komisjon kasutada asjakohasemat 30. juuni 2004. aasta vahetuskurssi, sest Behre Dolbeari aruanne ja selles esitatud väärtused kehtisid selle kuupäeva suhtes.

([12]) Behre Dolbear on osalenud ka mitme kaevandusi käsitleva hindamisaruande koostamises ja uuringute tegemises (Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, India valitsuse ja selliste äriühingute nagu Anglo Asian Mining Plc, Chaarat Holdings Ltd ja Central African Mining and Exploration Company Plc nimel).

III **KREEKA JA HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**

III.a. *KREEKA JA ABISAAJA MÄRKUSED*

(21) Kuna Kreeka ja abisaaja märkused on suures osas kattuvad, käsitleb komisjon neid punktides 22–31 koos.

(22) Kreeka ametiasutuste ja abisaaja sõnul tegutses Kreeka 2003. aasta müügitehingus vahendajana üksnes põhjusel, et TVX Hellas, kelle suhtes oli käimas pankrotimenetlus, ei saanud kaevandusi Ellinikos Xrysosele otse müüa. Samuti väidavad nad, et Kreeka ei ole kunagi olnud kaevanduste omanik ega saanud 2003. aasta müügitehingust mingit tulu, sest 11 miljonit eurot maksti otse TVX Hellasele. Nad väidavad ka, et 1995. aastal toimus müügitehing TVX Hellase ja eelmise omaniku vahel, kes oli likvideerimisel eraettevõtja, ning seepärast ei olnud 2003. aasta müügitehing seotud riigi vahenditega.

(23) Lisaks sellele väidavad Kreeka ametiasutused ja abisaaja, et müügitehingu toimumise ajal oli Cassandra kaevanduste turuväärtus vähenenud või isegi negatiivne, sest nende tegevus oli olnud pikka aega katkestatud ja kaevandamisload olid tühistatud. Kaevanduste negatiivset turuväärtust näitab ka asjaolu, et TVX Hellase omanik Kinross, kes on turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja, hindas investeeringutelt saadud suurt kahjumit kapitaliseerides kaevanduste väärtuse negatiivseks. Nad märgivad, et positiivset hinda, mida maksis Ellinikos Xrysos, kes on samuti eraettevõtja, põhjendab lepingu tühistamisklausel, millega kõrvaldati ostja risk. Lisaks väidavad nad, et kaevandusettevõtja omandatud maad saab kasutada üksnes kaevandamiseks ja sellel puudub turuväärtus, sest Kreeka õiguse kohaselt on kaevandamine neis piirkondades esmatähtis tegevusala. Seepärast väidavad nad, et kuna kaevandamisõiguste väärtus vähenes pikaks ajaks katkestatud tegevuse ja tühistatud kaevandamislubade tõttu, siis vähenes selle tulemusena ka maa väärtus. Ellinikos Xrysosele müüdud varade hulka kuulunud kullavarude kohta väidavad nad lõpuks, et 2003. aastal oli nende väärtus kulla suhteliselt madala hinna ja suhteliselt kõrgete seotud kulude, näiteks transpordi- ja töötlemiskulude tõttu negatiivne.

(24) Lisaks eespool nimetatule ja seoses turumajanduse kriteeriumitega, mida tuleb tehingus arvesse võtta, väidavad Kreeka valitsus ja abisaaja, et selliste kriteeriumite hulka kuuluvad ka ettevõtte maine ja töötajate rahuloluga seotud keskkonnaalased ning sotsiaalsed probleemid. Seda toetab asjaolu, et turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja TVX Hellas võttis asjaomast hüvitist makstes arvesse ka tööjõu ja keskkonnaga seotud probleeme. Samuti väidavad nad, et kaevanduste müümata jäämisel peaks Kreeka riik kandma märkimisväärseid keskkonnakulusid – kokku ligikaudu 15,7 miljonit eurot. Samal ajal väidavad nad, et Ellinikos Xrysose makstud hind vastas turumajanduse kriteeriumitele, sest see oli võrdne eraettevõtja TVX Hellase küsitud hinnaga. Kreeka ja abisaaja sõnul oleks TVX Hellas küsinud kõrgemat hinda, kui ta oleks saanud seda teha. Lisaks väidavad nad, et Ellinikos Xrysose makstud hind oli võrdne TVX Hellase raamatupidamisaruannetes kajastatud varade arvestusliku väärtusega. Lõpuks väidavad nad, et 2003. aasta müügitehingus makstud hind väljendas kaevanduste tegelikku väärtust, st Stratoni kaevanduse väärtust, sest see oli ainus tegutsev kaevandus. Seoses Skouriesi kaevandusega väidavad Kreeka ja abisaaja, et seal ei ole kunagi kaevandatud ega sinna investeeritud, välja arvatud mäetööstusuuringud, mida TVX Hellas tegi enne 2003. aasta müügitehingut. Nad väidavad ka, et Skouriesi kaevanduses kaevandamise alustamiseks tuleb teha märkimisväärne investeering. Eespool esitatud põhjendustest lähtudes väidavad nad, et 2003. aasta müügitehing ei andnud Ellinikos Xrysosele eeliseid.

(25) Mis puutub Behre Dolbeari aruandesse, siis ei Kreeka ega abisaaja kahtle Behre Dolbeari usaldusväärsuses. Nad ei nõustu siiski aruandega, väites, et seda ei saa arvesse võtta, sest selle eesmärk oli äratada investorite tähelepanu ja selle vaatlushetk (2004. aasta juuni) oli müügitehingu toimumise ajast (2003. aasta detsember) erinev. Nad väidavad ka, et kaevanduste väärtuse hindamisel lähtus Behre Dolbear varade ja asjaomaste kaevandamislubade väärtusest, samal ajal kui Ellinikos Xrysos omandas üksnes varad ja Kreeka riik pidi andma kaevandamisload hiljem. Lisaks väidavad nad, et aruandes viidatakse Ellinikos Xrysose jätkuvuseelduslikule väärtusele, mitte müüdud varadele, ja seepärast ei kajastata selles 2003. aasta detsembris Kreeka riigi müüdud varade väärtust. Lõpuks väidavad nad, et aruande 37. leheküljel esitatud tabelis 5.3 on Behre Dolbear hinnanud tootmist alustavate Cassandra kaevanduste nüüdispuhasväärtuse negatiivseks (–2,59 miljonit USA dollarit); tegelikult makstud hind (11 miljonit eurot) oli seega kaevanduste turuväärtusest suurem.

(26) Kreeka väidab, et kui siiski lähtuda Behre Dolbeari aruandest, siis aruandes kasutatud kolmest eri meetodist on vastuvõetav üksnes tulumeetod, sest see on peamine rahvusvaheliselt kasutatav hindamismeetod, ja üksnes seoses hindamispäevaga ning tingimusel, et saadakse kaevandamisload ja tehakse märkimisväärsed investeeringud.

(27) Kreeka ametiasutused ja abisaaja möönavad, et Kreeka müüs varad avatud pakkumismenetluseta ja eelneva hindamiseta otse Ellinikos Xrysosele, sest vajadus kaitsta töökohti ja keskkonda seadis müügile ajalise piirangu. Samuti väidavad nad, et TVX Hellas oli esitanud Kreeka vastu 293,5 miljoni euro suuruse nõude seoses kaevandustesse (mille tegevus peatati pärast 2002. aasta tühistamisotsuste vastuvõtmist) tehtud investeeringutest saadud kahjuga ja keskkonnakaitsega kantud kuludega. Nad väidavad, et müügilepingus puudus klausel säilitatavate töökohtade miinimumarvu kohta, sest kaevandamine nõuab palju töötajaid, kuid samal ajal pole töökohtade säilitamise kohustuse suurust võimalik kindlaks määrata. Nad väidavad kokkuvõttes, et kui komisjon peaks andma sissenõudekorralduse, võidakse taotleda lepingu tühistamist ja sellisel juhul peab Kreeka maksma ettevõtjale tagasi 11 miljonit eurot ning varad tuleb riigile tagastada.

(28) Lisaks sellele väidavad Kreeka ametiasutused, et aluseks oli võimalik võtta 1995. aasta avatud pakkumismenetluses kindlaksmääratud väärtuselt ja et maa väärtus ei olnud muutunud. Nad märgivad, et Behre Dolbeari aruandes kasutatud meetod (tulumeetod) on vastuvõetav, kuid üksnes seoses aruande kuupäevaga (30. juuni 2004) ja tingimusel, et saadakse kaevandamisload ja tehakse märkimisväärsed investeeringud. Kreeka ametiasutused möönavad lõpuks, et müügitehingu toimumise ajal oli Stratoni kaevandusel kehtiv kaevandamisluba ja seega oli tegemist tegutseva kaevandusega, mis vastas Behre Dolbeari aruande „tootmist alustava kaevanduse" tingimusele.

(29) Seoses maksuvabastuse ja õigusabikulude vähendamisega väidab abisaaja, et kaevanduste võõrandamisel tasutav seadusjärgne maks ei olnud käesolevas juhtumis kohaldatav. Kreeka sõnul oli kaevanduste väärtus pealegi negatiivne ja seepärast oli vaja võimalikke ostjaid motiveerida. Samuti väidab Kreeka, et Kreeka kaevandusseadustiku artiklis 173 on sätestatud umbes 5 % maksumäär, kuid üksnes tehingute puhul, mis toimuvad „mõjuvatel põhjustel" (*με επαχθή αιτία*), mis Kreeka sõnul tähendab tehingut, mille põhjuseks on õnnetu juhus (nt omaniku surm); seepärast ei olnud see maksumäär käesolevas juhtumis kohaldatav. Abisaaja väidab lisaks, et müügileping ei ole tühistamisklausli tõttu veel lõplik ja seega oleks maksu kohaldamine ennatlik. Lõpuks väidab abisaaja, et õigusabikulude vähendamine ei ole seotud riigi vahenditega, sest juristid on kutsealal töötavad eraettevõtjad ja nende tasudelt maksti nõuetekohaselt maksu.

(30) Kreeka tunnistab, et kõikide maamüügitehingute puhul tuleb tõepoolest tasuda maks määraga 7–9 %, sõltumata sellest, kas müüakse ettevõtte või eraisiku vara.

(31) Lõpuks väidavad nii Kreeka kui ka abisaaja, et isegi kui 2003. aasta müügitehing kujutas endast Ellinikos Xrysosele antud riigiabi, oli see vastavalt müügitehingu ajal kohaldatavatele 1998. aasta regionaalabi suunistele ja 2002. aasta mitut valdkonda hõlmavale raamprogrammile (ulatuslikele investeerimisprojektidele regionaalabi andmiseks) abikõlblik, sest ettevõte asus piirkonnas, mis on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt abikõlblik. Samuti väidab abisaaja, et ta on abikõlblik vastavalt üldise grupierandi määrusele, 2008. aasta suunistele keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta ja ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c, sest asjaomane investeering oli seotud riigi jaoks elulise tähtsusega valdkonna ja piirkonnaga. Seoses maksuvabastusega väidab abisaaja, et maksu summa oli 38 000 eurot; seega oli see alla vähese tähtsusega abi piirmäära (100 000 eurot kolme aasta jooksul) ([13]) ega andnud Ellinikos Xrysosele eelist.

III.b. *MUUDE HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED*

(32) Komisjonile esitas oma märkused menetluse algatamise otsuse kohta ka Hellenic Mining Watch ([14]). Hellenic Mining Watch väidab, et Cassandra kaevandused hõlmavad ka tähtsat kinnisvara, mis oluliselt suurendab kaevanduste koguväärtust, kuid mida ei võetud Behre Dolbeari aruandes arvesse. Hellenic Mining Watch lükkab tagasi töötusega seotud põhjused, millele tuginedes ei järgitud kaevanduste võõrandamisel õiguslikku menetlust, ja väidab, et müügileping ei kohustanud Ellinikos Xrysost võtma tööle konkreetset või minimaalset arvu töötajaid.

(33) Samuti lükkab Hellenic Mining Watch tagasi keskkonnakaalutlused, millele tuginedes ei järgitud kaevanduste võõrandamisel õiguslikku menetlust, ja väidab, et 2003. aasta müügilepingu artikkel 1 vabastab Ellinikos Xrysose vastutusest keskkonna kahjustamise eest, kui kahju või selle põhjus ilmnes enne müügilepingu ratifitseerimise seaduse avaldamist. Hellenic Mining Watch väidab lõpuks, et kaevanduste varade hulka kuulusid ka väga väärtuslikud (80 miljonit eurot) kullasisaldusega maavarad, mida ei ole Ellinikos Xrysosega sõlmitud müügilepingus nimetatud.

([13]) Sätestatud 2003. aasta müügitehingu toimumise ajal kohaldatud komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määruses (EÜ) nr 69/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

([14]) Vt punkt 3.

(34) Vastuses Hellenic Mining Watch'i märkustele kordab Kreeka oma seisukohta, et Ellinikos Xrysos ei ole riigiabi saanud. Eelkõige väidab Kreeka, et ta ei olnud kaevanduste omanik ega ka müüja, vaid lihtsalt kahe osapoole vahelise tehingu vahendaja. Kreeka väidab lisaks, et Hellenic Mining Watch'i väited on ebamäärased, ebaõiged ja vastuolulised. Lõpuks väidab Kreeka, et Hellenic Mining Watch soovib Cassandra kaevandused riigile tagastada, sest tema peamine eesmärk on keskkonnakaitse.

(35) Komisjonile esitasid oma märkused menetluse algatamise otsuse kohta ka Cassandra kaevanduse ametiühingud, ([15]) kes avaldasid kahtlust, et meetmed kujutavad endast ebaseaduslikku riigiabi ning rõhutasid kaevanduste tähtsust majandusele ja tööhõivele.

IV **ABI HINDAMINE**

(36) Järgnevas osas hindab komisjon kõnealuseid meetmeid eespool esitatud asjaolude ja Kreeka ning muude kolmandate isikute väidete alusel. Esiteks hindab komisjon riigiabiabi olemasolu vaatlusalustes meetmetes, et teha kindlaks, kas tegemist on riigiabiga või mitte (punkt IV.a). Teiseks, kui meede on tõepoolest seotud riigiabiga, hindab komisjon selle kokkusobivust siseturuga (punkt IV.b).

IV.a. *ABI OLEMASOLU ELI TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 1 TÄHENDUSES*

(37) Selleks et teha kindlaks, kas meede kujutab endast riigiabi, peab komisjon hindama, kas vaidlustatud meede vastab ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1, milles on sätestatud, et „[k]ui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust".

(38) Kõnealust sätet arvesse võttes hindab komisjon järgnevalt, kas Ellinikos Xrysose kasuks võetud vaidlustatud meede kujutab endast riigiabi.

1. MEEDE: TURUVÄÄRTUSEST MADALAM MÜÜGIHIND

a. ***Eelis***

(39) Kui riik müüb vara selle turuväärtusest madalama hinnaga, annab see ostjale (kes saab vara subsideeritud hinnaga) eelise, mis võib kujutada endast riigiabi. Vara müüakse seevastu turuväärtusega (ja seega on riigiabi välistatud), kui hinna määrab sõltumatu hindaja ja see vastab müügihinnale või kui müük toimub võistleva, avatud, läbipaistva ja tingimusteta pakkumismenetlusega ning valitakse kõrgeim hind ([16]).

(40) Käesolevas juhtumis müüdi Cassandra kaevandused avaliku pakkumismenetluseta ja igasuguse hindamiseta. Riigiabi vältimiseks peab riik tegutsema ratsionaalse, maksimaalset kasumit taotleva eraomanikuna, st „turumajandusliku müüjana", ja taotlema müügist suurimat rahalist kasu. Seega hindas komisjon käesoleva juhtumi puhul seda, kas Kreeka riik tegutses turumajandusliku müüjana.

(41) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et turumajanduse kriteeriumitena peaksid arvesse minema ka keskkonnaalased ja sotsiaalsed probleemid, sest need on seotud ettevõtte maine ja töötajate rahuloluga. Nende arvates toetab nende väidet asjaolu, et turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja TVX Hellas võttis oma töötajatele hüvitist makstes arvesse ka tööhõive- ja keskkonnaküsimusi, sh varasemaid keskkonnaalaseid kohustusi (enne 2003. aasta müügitehingut võetud kohustusi). Nad väidavad, et alandatud hinnaga nõustuks sama moodi ka turumajanduslik müüja, et lahendada keskkonnaalased ja sotsiaalsed probleemid.

(42) Komisjon ei saa selle väitega nõustuda. Keskkonnaalased ja sotsiaalsed probleemid on oma olemuselt avaliku korraga seotud probleemid, millega tegelevad riigiasutused. Turumajanduslik müüja võib töötust ja keskkonnaprobleeme arvesse võtta (vähemalt mõnevõrra), et kaitsta või parandada enda mainet sotsiaalselt või keskkonna suhtes vastutustundliku ettevõtjana, kuid mitte sel määral, et see kahjustaks oluliselt tema finantshuve. Igal juhul oleks ratsionaalne turumajanduslik müüja müügitehingut sooritades hinnanud ja kindlaks määranud kõik kõnealustest probleemidest tulenevad maksed või kulud, et otsustada, kuidas need mõjutaksid vastuvõetavat hinda. Komisjon märgib, et käesolevas juhtumis ei sisalda leping selliseid finantsnäitajaid ja Kreeka ei tõendanud, et ta hindas müügitehingu toimumise ajal selliseid finantskulusid.

(43) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad ka, et kaevanduste turuväärtus oli negatiivne, mida kinnitas asjaolu, et TVX Hellase omanik – turumajanduse tingimustes

([15]) Vt punkt 3.

([16]) 1993. aasta konkurentsipoliitika aruanne, lk 256.

tegutsev ettevõtja Kinross – hindas oma investeeringutelt teenitud suurt kahjumit kapitaliseerides kaevanduste väärtuse negatiivseks.

(44) Komisjon ei saa selle väitega nõustuda. TVX Hellas peatas äritegevuse Cassandra kaevandustes, sest riiginõukogu tühistas kaevandamisload. Stratoni kaevanduse kaevandamisluba siiski kehtis sel ajal, mil TVX Hellas kaevanduse Kreekale müüs (vt punkt 13), samal ajal kui Olympiase luba oli tühistatud. Seepärast leiab komisjon, et TVX Hellase otsus Cassandra kaevandused maha müüa oli seotud Olympiase kaevandusse tehtud märkimisväärse investeeringu nurjumisega. TVX Hellase tegutsemisviis oli seega seotud Olympiase kaevandusse tehtud investeeringute väärtusega, mitte Stratoni kaevanduse väärtusega.

(45) Kreeka ametiasutused ja abisaaja tunnistavad, et Kreeka müüs varad otse Ellinikos Xrysosele ilma avatud pakkumismenetluse ja eelneva hindamiseta, sest vajadus kaitsta töökohti ja keskkonda seadis ajalise piirangu. Viimatimainitud asjaoluga seoses väidavad nad, et kaevanduste müümata jätmine oleks tähendanud Kreeka riigi jaoks märkimisväärseid keskkonnakulusid – kokku ligikaudu 15,7 miljonit eurot. Seoses tööhõivega nõustuvad Kreeka ametiasutused ja abisaaja, et müügileping ei sisaldanud klauslit töökohtade minimaalse arvu kohta, kuid väidavad, et töökohtade säilitamise kohustust ei ole võimalik arvuliselt kindlaks määrata ja kaevandamiseks on vaja palju töötajaid.

(46) Eeltoodut arvesse võttes märgib komisjon, et müüdud varade väärtust ei hinnatud enne müüki ja müük ei toimunud avatud menetlusega, vaid otse ostjale. Seoses keskkonnakuludega, mida Kreeka väidetavalt oleks pidanud kandma, märgib komisjon, et ei lepingus ega üheski muus samal ajal koostatud dokumendis ei ole selliseid kulusid nimetatud. Samuti märgib komisjon, et ostjale ei pandud mingeid täiendavaid keskkonnaalaseid kohustusi lisaks kohaldatavates õigusaktides sätestatutele. Komisjon leiab, et kui keskkonnakulusid võetaks arvesse müügihinda määrava tegurina, hindaks eraõiguslik müüja enne müügihinna kindlaksmääramist neid kulusid hoolikalt ja määraks kindlaks nende suuruse. Kreeka ei ole tõendanud, et ta hindas müügitehingu toimumise ajal neid kulusid ja määraks kindlaks nende suuruse või et ta võttis selliseid keskkonnakulusid muul viisil arvesse.

(47) Samuti märgib komisjon, et 2003. aasta müügileping ei sisaldanud klauslit, mis kohustab ostjat säilitama või looma miinimumarvu töökohti. Seepärast ei saa komisjon nõustuda väitega, et ostjal oli kohustus säilitada rohkem töökohti kui majanduslikult vajalik, sest müügileping ei sisaldanud kohustust säilitada konkreetne arv töökohti. Komisjon leiab seega, et eraõigusliku müüja seisukohast ei saa kaevanduste turuväärtusest madalamat müügihinda põhjendada ühegi väitega, mis on seotud töökohtade arvuga või tööhõive kaitsmisega.

(48) Komisjon ei saa seega punktidele 46 ja 47 tuginedes nõustuda Kreeka ja abisaaja väidetega, mis on esitatud punktis 45.

(49) Seoses tööhõive ja keskkonnakaitsega (vt punkt 45) lükkab Hellenic Mining Watch tagasi töötusega seotud põhjused, millele tuginedes ei järgitud kaevanduste võõrandamisel õiguslikku menetlust, ja väidab, et müügileping ei kohustanud Ellinikos Xrysost võtma tööle konkreetset või miinimumarvu töötajaid. Samuti väidab Hellenic Mining Watch, et Ellinikos Xrysos sai eelise, sest 2003. aasta müügilepingu artikliga 1 vabastatakse Ellinikos Xrysos vastutusest keskkonnakahju eest, kui kahju tekkis või selle põhjus ilmnes enne müügilepingu ratifitseerimise seaduse avaldamist.

(50) Hellenic Mining Watch'i eespool nimetatud teise väite kohta märgib komisjon, et 2003. aasta müügileping ei vabasta Ellinikos Xrysost vastutusest keskkonnakahju eest, kui kahju tekkis või selle põhjus ilmnes enne müügilepingu ratifitseerimise seaduse avaldamist. Komisjon leiab, et lepingu eespool nimetatud säte ei anna Ellinikos Xrysosele müügihinnast sõltumatut eraldiseisvat eelist. Eraõiguslikes lepingutes esineb sageli klausleid, millega varasemad finantskohustused jagatakse müüja ja ostja vahel. Lõppkokkuvõttes võtavad müügitehingu pooled müügihinna kindlaksmääramisel selliseid klausleid arvesse. Seepärast on käesolevas juhtumis põhiküsimus selles, kas müügitingimustes kajastus kaevanduste turuväärtus.

(51) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et 2003. aasta müügitehing ei andnud Ellinikos Xrysosele eelist, sest Ellinikos Xrysose makstud hind võrdus enne Kreeka riiki Cassandra kaevanduste omanikuks olnud TVX Hellase raamatupidamisaruannetes kajastatud varade arvestusliku väärtusega.

(52) Komisjon ei saa selle väitega nõustuda. Komisjon leiab, et TVX Hellase arvestuslikku väärtust ei saa varade väärtuse kindlaksmääramisel arvesse võtta, sest varade väärtusest on maksustamise eesmärgil maha arvatud ettevõtte varade kulum ([17]) ja tegemist on varade arvestusliku väärtusega. Väljakujunenud kohtupraktika ([18]) kohaselt ei võrdu arvestuslik väärtus alati turuväärtusega, kui varasid hinnatakse eesmärgiga määrata kindlaks nende müügihind. Samuti võõrandati kõnealused varad eraldi ja kulum, mille eelmine omanik maha arvestas, oli seotud ainult tema enda raamatupidamisarvestuse ja maksustamisega.

(53) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et Ellinikos Xrysose makstud hind vastas turumajanduse kriteeriumitele, sest see võrdus hinnaga, mida küsis eraettevõtja TVX Hellas. Kui viimane oleks saanud, oleks ta küsinud kõrgemat hinda.

(54) Komisjon ei saa selle väitega nõustuda. Komisjon märgib, et hind, mida Kreeka TVX Hellasele maksis, saadi kahe osapoole vastastikuste nõuete tasaarveldamise tulemusena. Samuti märgib komisjon, et TVX Hellase nõue Kreeka vastu oli 293,5 miljonit eurot (vt punkt 15). Neist põhjendustest johtub, et kui kahe poole nõuded oleksid olnud erinevad, oleks tasaarveldamise lõpptulemus olnud erinev, kuigi see oleks olnud seotud samade varade müügiga. Seepärast leiab komisjon, et nõuete tasaarveldamine ei vastanud müüdud varade väärtusele.

(55) Samal ajal märgib komisjon, et nõuded koosnesid mõlema poole esitatud hüvitustaotlustest. Eelkõige Kreeka nõue oli seotud keskkonnakahjuga, mille TVX Hellas väidetavalt põhjustas. TVX Hellase nõue koosnes keskkonnakuludest ja investeeringukahjumist, mis ettevõte väidetavalt kandis kaevandamislubade tühistamise tõttu 2002. aastal. Komisjon märgib ka, et eespool nimetatud tasaarveldamise ajal varade väärtust ei hinnatud. Seega oli hind (11 miljonit eurot), millega Cassandra kaevandused Kreekale müüdi, seotud kahe poole väidetavate kohustustega, mitte varade väärtusega.

(56) Lõpetuseks märgib komisjon, et TVX Hellase otsus Cassandra kaevandused müüa oli seotud Olympiase kaevandusse tehtud märkimisväärse investeeringu nurjumisega ja seega Olympiase kaevandusse tehtud investeeringu väärtusega, mitte Stratoni kaevanduse väärtusega. Ellinikos Xrysos ei teinud selliseid investeeringuid ja seega ei mõjutanud teda kõnealuse investeeringu nurjumine. Sel põhjusel leiab komisjon, et hinnas (11 miljonit eurot), millega Cassandra kaevandused Kreekale müüdi, kajastus üksnes TVX Hellase ja Kreeka ärisuhe ning TVX Hellase konkreetne olukord müügitehingu toimumise ajal. Seepärast ei vastanud hind sellisele eraldi ärilepingule nagu Kreeka ja Ellinikos Xrysose vahel sõlmitud leping.

(57) Eespool esitatud põhjendustest lähtudes (punktid 54–56) leiab komisjon, et Kreeka ja TVX Hellase nõuete tasaarveldamine ja varade väärtus ei olnud omavahel seotud.

(58) Eeltoodule tuginedes ja selle kindlaks tegemiseks, kas müügihind vastas varade turuväärtusele, jagas komisjon varad kolme kategooriasse: a) kaevandused, b) maa ja c) maavarad. Varade turuväärtuse arvutamisel tugines komisjon Behre Dolbear aruandele (vt punkt 19). Maa puhul kontrollis komisjon aruandes nimetatud väärtust, kasutades kõnealuse maa eest eelmises pakkumismenetluses 1995. aastal makstud hinda (vt punkt 11).

(59) Kreeka ja abisaaja väidavad, et Behre Dolbeari aruannet ei saa arvesse võtta, sest selle eesmärk oli äratada investorite tähelepanu. Komisjon ei saa selle väitega nõustuda, sest investorite tähelepanu äratamine on iga sellise hindamisaruande esmatähtis ja õiguspärane eesmärk, mis on koostatud turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja nimel, kes otsib finantsturgudel vahendeid. Hinnangu paikapidavuse kontrollimine on oluline, kuid hinnangu õigsuses kahtlemiseks ei piisa üksnes asjaolust, et hindamisaruande eesmärk on äratada investorite tähelepanu.

(60) Samuti väidavad Kreeka ja abisaaja, et aruannet ei saa arvesse võtta, sest selle vaatlushetk (2004. aasta juuni) oli müügitehingu toimumise ajast (2003. aasta detsember) erinev.

(61) Komisjon ei saa selle väitega nõustuda. Komisjon märgib, et Behre Dolbeari aruande kuupäev on tõepoolest 30. juuni 2004, kuid selle sisu saab lugeda kehtivaks ka 2003. aasta detsembris toimunud müügi suhtes, sest aruanne põhineb metallihindade kõikumisel ajavahemikus 1993–2003.

([17]) Kulumi arvestati maha vastavalt maksuasutuse sätestatud määradele.
([18]) Vt otsus kohtuasjas T-415/05: Kreeka Vabariik *vs.* Euroopa komisjon, punktid 307–308.

(62) Kreeka riik ja Ellinikos Xrysos väidavad, et aruanne käsitleb Ellinikos Xrysose jätkuvuseelduslikku väärtust, mitte müüdud varasid, ega näita seega nende varade väärtust, mis Kreeka riik müüs 2003. aasta detsembris. Komisjon ei saa selle väitega nõustuda, sest ettevõtte koguväärtuse arvutamiseks esitatakse aruandes müüdud varade üksikasjalik hinnang nimetuste kaupa.

a.a **Kaevanduste väärtuse arvutamine**

a.a.1. *Kaevanduste väärtust käsitlevad väited*

(63) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et müügitehingu toimumise ajal oli Cassandra kaevanduste turuväärtus vähenenud või isegi negatiivne, sest nende tegevus oli pikaks ajaks katkestatud ja kaevandamisload olid tühistatud. Samuti väidavad nad, et 2003. aasta müügitehingus makstud hind vastas Stratoni kaevanduse väärtusele, sest see oli ainus tegutsev kaevandus. Eelkõige möönab Kreeka, et müügitehingu toimumise ajal oli Stratoni kaevandusel kehtiv kaevandamisluba ja seega oli tegemist tegutseva kaevandusega, mis vastas Behre Dolbeari aruande „tootmist alustava kaevanduse" tingimusele.

(64) Komisjon märgib, et 2002. aasta tühistamisotsused mõjutasid üksnes Olympiase kaevanduse väärtust, sest müügitehingu toimumise ajal oli Stratoni kaevandusel kehtiv kaevandamisluba ja seega ka väärtus. Samal ajal lõpetas TVX Hellas tegevuse, sest pärast Olympiase kaevanduse kaevandamisloa tühistamist nurjus tema kullakaevanduse valdkonda tehtud investeering. Tema tegutsemisviis oli seega seotud üksnes Olympiase kaevandusse tehtud investeeringu väärtusega, mitte Stratoni kaevanduse väärtusega.

(65) Seoses Skouriesi kaevandusega väidavad Kreeka ametiasutused ja abisaaja, et seal ei ole kunagi kaevandatud ega sinna investeeritud (välja arvatud mäetööstusuuringud, mis TVX Hellas tegi enne 2003. aasta müügitehingut), ja et seal kaevandamise alustamiseks on vaja teha märkimisväärseid investeeringuid.

(66) Komisjon märgib, et Skouriesi kaevandusel puudus kaevandamisluba ja väljaehitatud infrastruktuur. Kreeka ametiasutused ja abisaaja ei esitanud siiski mingit teavet ega sisulisi väiteid, mis tõendaksid, et ametiasutused ei andnud Skouriesi kaevandusele kaevandamisluba või et kaevandamine ei olnud majanduslikult teostatav. Behre Dolbeari aruande kohaselt olid Skouriesi kaevanduse arendamise ja rajamise kapitalikulu 2004. aastal 268 miljonit USA dollarit ehk 220 miljonit eurot. Behre Dolbear avaldab oma aruandes arvamust, et kõnealune kulu on „mõistlik". Seepärast leiab komisjon, et puudusid halduslikud või majanduslikud asjaolud, mis oleksid takistanud Skouriesi kaevandusele kaevandamislubade väljastamist või infrastruktuuri väljaehitamist ja seal kaevandamist.

(67) Eespool esitatud põhjendustest (punktid 63–66) lähtudes leiab komisjon, et müügitehingu toimumise ajal ohustasid 2002. aasta tühistamisotsused tõepoolest Olympiase kaevanduse turuväärtust, kuid mitte Stratoni ja Skouriesi kaevanduse turuväärtust. Seepärast oli 2003. aasta müügitehingu toimumise ajal võimalik hinnata Cassandra kaevanduste turuväärtust.

a.a.2. *Kaevanduste väärtuse arvutamine*

(68) Komisjon uuris Cassandra kaevanduste väärtuse arvutamiseks Cassandra kaevanduste alla kuuluva kolme kaevanduse (Stratoni, Olympiase ja Skouriesi kaevandus) puhul järgmist kahte asjaolu: a) kaevanduse väärtus, mis peaks põhinema müügitehingu ajal kehtinud majanduslikel teguritel, ja b) kaevanduse võime tegutseda eespool nimetatud väärtuse realiseerimiseks. Nende alusel jõudis komisjon järeldusele, et Stratoni ja Skouriesi kaevandusel oli teatav realiseeritav väärtus, kuid Olympiase kaevanduse väärtust oli 2003. aasta müügitehingu toimumise ajal raske kindlaks määrata.

(69) Komisjon kasutas kaevanduste väärtuse hindamiseks Behre Dolbeari aruannet. Aruandes kasutatakse Cassandra kaevanduste õiglase turuväärtuse arvutamiseks kolme meetodit: a) tulumeetod, ([19]) b) seotud tehingute (võrreldavate müügitehingute) meetod ja c) turukapitalisatsiooni meetod ([20]). Nimetatud kolme meetodi abil saadi vastavalt järgmised väärtused: a) 130,3–402,5 miljonit USA dollarit ehk 107,2–331,1 miljonit eurot, b) 504,7 miljonit USA dollarit ehk 415,2 miljonit eurot ja c) 614,9 miljonit USA dollarit ehk 505,9 miljonit eurot. Tulumeetodi abil saadud tuluvahemik tulenes eri hinnakujundusstsenaariumite kasutamisest (vt punkt 72). Komisjon kasutas kõnealusest kolmest meetodist tulumeetodit. Põhjendused on esitatud järgnevas tabelis.

([19]) Asjaomase kolme kaevanduse väärtuse arvutamisel kasutatud tulumeetodi raames tehtud rahavoogude analüüsis kasuti järgmisi ajavahemikke: a) Olympiase kaevandus: 2004–2035, b) Stratoni kaevandus: 2004–2015 ja c) Skouriesi kaevandus: 2004–2034.

([20]) Tulumeetodi abil õiglase turuväärtuse arvutamiseks diskonteeritakse vara toodetud kumulatiivne tulu, arvutades seega aja jooksul saadud tulu ümber nüüdisväärtusesse. Seotud tehingute meetodi puhul määratakse õiglane turuväärtus (kui seda on võimalik kindlaks teha) kullavarude hetke tehinguväärtuse alusel. Turukapitalisatsiooni meetod põhineb kullaettevõtete nüüdisväärtusel avalikel aktsiaturgudel, mis on seotud asjaomaste ettevõtete tõestatud ja tõenäoliste varudega.

Tabel

Tulumeetodi kasutamise põhjendused

Tulumeetod	Seotud Tehingud	Turukapitalisatsioon
Tulumeetodi kasutamisel saadakse iga kaevanduse üksikasjalik väärtus, mis põhineb kaevanduste müümise ajal teada olnud metallihindadel. Tehingualuse vara väärtuse hindamisel võib arvesse võtta üksnes tehingu toimumise ajal kehtinud asjaolusid.	Seotud tehingute meetodi kasutamine on küsitav, sest kaks eri kaevandust ei saa olla identsed. Behre Dolbeari sõnul on seotud tehingute meetod vastuoluline, sest iga maardla, isegi kui tegemist on sama maavaraga, erineb muudest maardlatest mineraloogiliselt, kaevandustingimustelt, metallurgiliselt, keskkonnaaspektide, kaasnevate sotsiaalsete probleemide, maagi aherainesisalduse jne poolest.	Behre Dolbeari aruanne sisaldab ka American Appraisal Associates'i märkust turukapitalisatsiooni meetodi kohta, mille kohaselt soovitatakse turukapitalisatsiooni meetodit teisese või praktilistel kogemustel põhineva hindamismeetodina, mis sobib esmaste meetoditega saadud hinnangute kontrollimiseks. Tulumeetod on esmane hindamismeetod ja seega usaldusväärsem. Lisaks saab käesolevas juhtumis turukapitalisatsiooni meetodi abil kontrollida üksnes väärtust, mis saadi turukapitalisatsiooniga 2004. aasta esimeses pooles, mis ei ole vastuvõetav, sest see teave käsitleb müügijärgset aega. Seepärast ei saa turukapitalisatsiooni meetodit kasutada isegi teisese hindamismeetodina.
Tundub, et Behre Dolbear peab usaldusväärsemaks tulumeetodil saadud väärtust, sest ta märgib, et „[a]astate jooksul on Behre Dolbear eriti rõhutanud väärtust, mis on saadud tulumeetodil" (väärtuste kokkuvõte, Behre Dolbeari aruande lk 43).		

(70) Kreeka möönab, et kui kasutada Behre Dolbeari aruannet, siis on vastuvõetav üksnes tulumeetod, sest see on rahvusvaheliselt tunnustatud esmane hindamismeetod, ja üksnes seoses hindamise kuupäevaga (30. juuni 2004) ning tingimusel, et saadakse kaevandamisload ja tehakse märkimisväärsed investeeringud.

(71) Tulumeetodile tuginedes oli komisjoni hinnangul kaevanduste väärtus 2003. aasta müügitehingu toimumise ajal järgmine (vt punktid 72–79).

(72) Tulumeetodiga hinnatakse Cassandra kaevanduste väärtust tootmist alustavate kaevandustena ([21]) vastavalt kaevanduste tegevusele ja selgelt määratletud kulude ja tõestatud ning tõenäoliste varudega ([22]). Aruandes kasutatakse väärtuse kindlaksmääramiseks kolme eri stsenaariumit, mis põhinevad järgmistel ajavahemikel kehtinud hindadel: a) 1993.–2003. aasta keskmine b) ainult 2004. aasta esimene pool ja c) 1993.–2003. aasta keskmine, millele liidetakse 2004. aasta esimene pool (jagatud kahega). Komisjon leiab, et ta saab arvesse võtta üksnes 1993.–2003. keskmisel põhinevat stsenaariumit, sest see tugineb hindadele ja kuludele, mis olid teada müügitehingu toimumise ajal, st 2003. aasta detsembris. Lisaks ei näita Behre Dolbeari kasutatud varasemad, 1993.–2003. aasta hinnad kogu ajavahemiku 1993–2003 jooksul mingit kindlat suundumust, st need kõiguvad aastate jooksul, ja seepärast leiab komisjon, et 1993.–2003. aasta keskmine näitab paremini metallituru suundumusi. Samuti ei vasta kaevanduste väärtusele 2004. aasta esimese poole hinnad, sest need näitavad üksnes hetkeolukorda ega võta arvesse kõikumisi. Kõikumiste arvessevõtmine on väga tähtis, et vähendada ebatavaliste muutuste või juhuslike sündmuste mõju ja saada kaevanduste väärtusest usaldusväärne ülevaade.

(73) Kreeka ja abisaaja väidavad, et Behre Dolbear hinnangul oli tootmist alustavate Cassandra kaevanduste nüüdispuhasväärtus negatiivne, st –2,59 miljonit USA dollarit (aruande lk 37, tabel 5.3), ja seega oli tegelikult makstud hind (11 miljonit eurot) kaevanduste turuväärtusest suurem.

(74) Komisjon märgib, et kolme (tootmist alustava) kaevandusprojekti tulumeetodil saadud nüüdispuhasväärtus on eraldivõetuna järgmine: a) Olympiase kaevandus: –28,79 miljonit USA dollarit ehk –23,7 miljonit eurot, b) Stratoni kaevandus: 10,48 miljonit USA dollarit ehk 8,6 miljonit eurot ja c) Skouriesi kaevandus: 15,72 miljonit USA dollarit ehk 12,9 miljonit eurot. Kolme väärtuse summa on negatiivne: –2,59 miljonit USA dollarit.

(75) Komisjon ei nõustu siiski Kreeka ja abisaaja eespool nimetatud väitega. Ta märgib eeltoodud väärtuste kohta, et (tootmist alustava) Olympiase kaevanduse nüüdispuhasväärtus oli müügitehingu toimumise ajal tõepoolest negatiivne. Komisjon leiab siiski, et Olympiase kaevanduse negatiivne nüüdispuhasväärtus tähendab, et müügitehingu toimumise ajal oleks kaevanduse oodatav kasum

([21]) Tegutsev, loomisel või teostatavusuuringu viimases etapis.
([22]) Maavaravarud on ressurss, mille kaevandamist peetakse majanduslikult teostatavaks. Varud on kas tõenäolised või tõestatud.

olnud viimase 11 aasta jooksul kehtinud hinnataseme juures negatiivne. Kulla hinda arvesse võttes ei oleks ükski Olympiase kaevanduse omanik kaevandust käitanud, et vältida võimaluse korral kahjumit. Kaevandust mitte käitades sai ostja vähendada kahjumit 5,5 miljoni euroni, mis vastab kuludele, mida ostja pidi lepingu kohaselt kandma seoses keskkonnakaitse ja hooldusega. Üksnes sellest ei saa siiski järeldada, et Olympiase kaevanduse väärtus tuleks hinnata –5,5 miljonile eurole, sest kaevanduse omamine annab põhimõtteliselt ka valikuvõimaluse: omanik võib heal ajal (kui kulla hind on piisavalt kõrge) kaevandust käitada ja kehval ajal (kui kulla hind ei ole piisavalt kõrge) seda mitte teha. Järelikult oleks Ellinikos Xrysos võinud nimetatud kaevanduse üle võtta Cassandra kaevanduste osana või selleks, et teha hiljem vajalikud investeeringud eesmärgiga alustada Olympiase kaevanduses uuesti kaevandamist, kui kulla hind tõuseb (oluliselt) kõrgemale eelneva ajavahemiku 1993–2003 tasemest.

(76) Sellise variandi puhul on usaldusväärse hinnangulise väärtuse leidmine üsna keerukas. Veelgi olulisem on see, et sellist väärtust tuleks korrigeerida võtmaks arvesse (võimalik et suurt) tõenäosust, et isegi kui kulla hind on kasumi teenimiseks piisavalt kõrge, võidakse kaevandusele kaevandamisluba mitte anda. Nagu eespool (vt punkt 12) märgitud, tühistati Olympiase kaevanduse kaevandamisluba ja kullatöötlemisluba keskkonnaga seotud põhjustel, mida peeti tõsisteks. Seepärast tundub olevat asjakohane öelda, et Olympiase kaevandusel on võimaluse väärtust, mis on konservatiivse hinnangu järgi null. Järelikult oleks Olympiase kaevanduse hinnanguline puhasväärtus –5,5 miljonit eurot.

(77) Komisjon leiab seevastu, et Stratoni ja Skouriesi kaevanduse väärtus on kokku 21,5 miljonit eurot, mis on Behre Dolbeari aruande kohaselt kahe kaevanduse väärtuste summa (vastavalt 8,6 miljonit eurot ja 12,9 miljonit eurot; vt punkt 74), sest:

a. Stratoni kaevandusel oli kehtiv kaevandamisluba, väljaehitatud infrastruktuur ja tema tegevuse väärtus oli positiivne (positiivne nüüdispuhasväärtus) ning seega oli kaevandus müügitehingu toimumise ajal tegutsev;

b. Skouriesi kaevanduse puhul leiab komisjon, et puudusid halduslikud või majanduslikud asjaolud, mis oleksid takistanud Skouriesi kaevandusele kaevandamislubade väljastamist või infrastruktuuri väljaehitamist ja seal kaevandamist; ka Skouriesi kaevanduse tegevuse väärtus oli positiivne (positiivne nüüdispuhasväärtus).

(78) Kreeka ja abisaaja väidavad, et Behre Dolbeari hinnangu kohast kaevanduste väärtust ei saa arvesse võtta, sest see tugineb nii varadele kui ka asjaomastele kaevandamislubadele, kuigi Ellinikos Xrysos omandas üksnes varad ja Kreeka riik pidi kaevandamisload väljastama hiljem. Komisjon ei nõustu selle väitega, sest Stratoni kaevandusel oli – nagu eespool öeldud – müügitehingu toimumise ajal kehtiv kaevandamisluba. Nagu eespool märgitud, puudusid halduslikud või majanduslikud asjaolud, mis oleksid takistanud Skouriesi kaevandusele kaevandamislubade väljastamist. Skouriesi kaevandusele kaevandamisloa taotlemise ja saamise kulud piirdusid loa väljastamiseks vajalikke uuringuid tegevate geoloogide ja muude ekspertide tasudega ning pädeva ministeeriumi nõutava garantiikirjaga seotud kuludega. Kreeka ametiasutuste märkuste kohaselt sisaldavad eelnimetatud kulud vastavalt ligikaudu 5 000 euro suurust ühekordset makset, mille lisandub kõige enam 600 000 eurot aastas. Komisjon leiab, et need on väikesed summad võrreldes Skouriesi kaevanduse arendamise ja rajamise üldiste kapitalikuludega, mis olid 2004. aastal 268 miljonit USA dollarit ehk 220 miljonit eurot (vt punkt 66). Komisjon leiab seega, et eespool nimetatud kaevandamislubade maksumus ei olnud Skouriesi kaevandusse investeerida soovivale ettevõttele takistuseks. Samuti märgib komisjon, et Behre Dolbeari aruandes on kaevanduse nüüdispuhasväärtuse arvutamisel arvesse võetud ka „halduskulusid". Seepärast leiab komisjon, et Behre Dolbeari aruandes võeti eespool nimetatud kulusid (Skouriesi kaevandusele kaevandamisloa taotlemise ja saamise kulusid) arvesse.

(79) Eespool esitatud põhjendustest lähtudes on kõigi kolme kaevanduse hinnanguline väärtus 16 miljonit eurot (21,5 miljonit eurot – 5,5 miljonit eurot).

a.b **Maa väärtuse arvutamine**

(80) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et kaevandusettevõtja omandatud maad saab kasutada üksnes kaevandamiseks ja sellel puudub turuväärtus, sest Kreeka õiguse kohaselt on kaevandamine sellistes piirkondades esmatähtis tegevusala. Seepärast vähenes tegevuse pikaks ajaks katkestamisest ja kaevandamislubade tühistamisest tulenenud kaevandamisõiguste väärtuse vähenemise tõttu ka maa väärtus.

(81) Selle küsimusega seoses leiab komisjon, et kaevandustegevuse iseärasuste tõttu (saastus, keskkonna häirimine jne) on kõnealune maa kaevandusettevõtja vara, mitte „kinnisvara" selle mõiste laiemas tähenduses, ning sellise varaga eraldi kauplemise võimalus on seega küsitav.

(82) Komisjon leiab siiski, et igal ettevõtte varal on väärtus, sest seda kasutatakse või võidakse kasutada ettevõtte tegevuses ja tulu teenimisel. Müügitehingu ajal kujutasid Cassandra kaevandused endast tegutsevat äriühingut ja seepärast leiab komisjon, et maad võidi kasutada kaevandamiseks ning seega oli maal väärtus. Sellest tulenevalt ei saa komisjon nõustuda Kreeka ja Ellinikos Xrysose esitatud väitega.

(83) Hellenic Mining Watch väidab, et Cassandra kaevanduste varade hulka kuulus ka väärtuslik kinnisvara, mis oluliselt suurendab kaevanduste koguväärtust, kuid mida ei võetud Behre Dolbeari aruandes arvesse.

(84) Komisjon märgib siiski, et Behre Dolbeari aruandes ei ole maad kaevandustest eraldi arvesse võetud. Behre Dolbeari aruandes käsitatakse maad Cassandra kaevanduste varana, mis ei ole maavara, ja tulumeetodit kasutamata hinnatakse selle väärtuseks 6 miljonit eurot ([23]).

(85) Behre Dolbear väidab oma aruandes, et maa väärtus põhineb Ellinikos Xrysose andmetel ning Behre Dolbear ise maa väärtust ei hinnanud. Seega peab komisjon seda väärtust kontrollima.

(86) Komisjon kasutas selleks hinda, mida maksti maa eest 1995. aastal Cassandra kaevanduste TVX Hellasele müümiseks korraldatud avatud pakkumismenetluses (vt punkt 11). Tegemist on teisese, mitte esmase arvutusega, ja selle eesmärk on kontrollida Behre Dolbeari aruandes esitatud väärtuse (6 miljonit eurot) õigsust.

(87) Kreeka ametiasutused nõustuvad, et 1995. aasta avatud pakkumismenetluses määratud väärtust võib arvesse võtta ja et maa väärtus ei ole muutunud. Komisjon märgib, et kui Cassandra kaevandused 1995. aastal TVX Hellasele müüdi, määrati maa hinnaks 1,2 miljardit Kreeka drahmi. Komisjon rõhutab asjaolu, et Cassandra kaevanduste aluse maa puhul, mida käsitatakse kaevandusettevõtja varana, mitte „kinnisvarana" selle mõiste laiemas tähenduses (vt punkt 81), puuduvad kehtivad kontrollhinnad või hinnaindeksid. Kui sellised kehtivad kontrollhinnad või hinnaindeksid oleksid olemas olnud, oleks saanud arvutada ajakohastatud kontrollväärtuse. Komisjon leiab, et nende puudumisel on 1995. aasta hind käesolevas juhtumis parim olemasolev hinnang. Seega lähtub komisjon maa õiglase turuhinna kindlaksmääramisel hinnast 1,2 miljardit Kreeka drahmi ehk 3,5 miljonit eurot (kasutades vahetuskurssi 1 euro = 340,75 Kreeka drahmi, mis kehtis Kreeka ühinemisel euroalaga 2001. aastal).

([23]) Vt Behre Dolbeari aruande punkt 42 „Varad ja kohustused, mis ei ole seotud maavaradega".

(88) Pärast 1995. aastat (ajavahemikul 1997–2000, peamiselt 1998. ja 1999. aastal) omandas TVX Hellas veel 70 krunti. Komisjon märgib, et TVX Hellase raamatupidamisaruande kohaselt oli nimetatud 70 täiendava krundi soetusmaksumus kokku 1,1 miljonit eurot. Komisjon leiab, et see soetusmaksumus vastab turuhinnale, sest selle määras turg. Kui liita kaks eespool nimetatud maksumust (3,5 miljonit eurot ja 1,1 miljonit eurot) kokku, on maa õiglane turuväärtus kokku 4,6 miljonit eurot.

(89) Kõnealune summa (4,6 miljonit eurot) vastab 1995. aasta ja 1997.–2000. aasta hindadel põhinevale maa nimiväärtusele 2003. aastal. Komisjon leiab, et seda väärtust tuleb korrigeerida vastavalt Kreeka üldisele tööstustoodangu hinnaindeksile ajavahemikel 1995–2003 ja 1998–2003. Tööstustoodangu hinnaindeksit kasutatakse seepärast, et kõnealune maa on tööstusettevõtte vara ning korrigeerimine peab olema kooskõlas tööstussektori hinnamuutustega. Pärast 1995. ja 1997.–2000. aasta müügihindade korrigeerimist saadakse 2003. aasta detsembris kehtinud lõplikuks hinnaks 5,9 miljonit eurot.

(90) Komisjon märgib, et eespool nimetatud väärtus 5,9 miljonit eurot on väga lähedal Behre Dolbeari hindamisaruandes nimetatud 6 miljonile eurole (vt punkt 84). Komisjon leiab, et selline kokkusobivus kinnitab Ellinikos Xrysose hinnangut, mida kasutati Behre Dolbeari aruandes, ja õigustab seega otsust, et 6 miljonit eurot vastab maa õiglasele turuväärtusele 2003. aasta detsembris.

a.c **Maavaravarude väärtuse arvutamine**

(91) 2003. aasta müügitehing hõlmas ka maavaravarusid ja kulla kontsentraati ([24]). Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et 2003. aastal oli nimetatud varude väärtus negatiivne, sest kulla hind oli suhteliselt madal ja seotud kulud suhtelised suured.

(92) Kreeka ametiasutused esitasid arvutused tasuvuspiirile vastava hinna kohta, millest alates muutub eelnimetatud varudega kauplemine tasuvaks. Võttes arvesse maavara kullasisaldust (0,7 untsi kulda tonni kohta) ja kulla hinda 12. detsembril 2003 (407 USA dollarit/unts), oli kullavarude kullakontsentraadi väärtus 284,9 USA dollarit/tonn. Samuti esitasid Kreeka ametiasutused eelnimetatud varudega kauplemisega seotud kulud: töötlemiskulud 245 USA dollarit/unts ja 171,5 USA dollarit/tonn, transpordikulud 50 USA dollarit/tonn, reostustrahv 270 USA dollarit/tonn ning töötlemistasud 5 USA dollarit/unts ja 4,1 USA dollarit/tonn. Eelnimetatud tulemuste alusel on arvutatud negatiivne müügihind –210,7 USA dollarit/tonn.

([24]) Kontsentraat on jääkväärismetall, mis saadakse pärast suurema osa aheraine eemaldamist. Jääkmetall on maagisulatuse, st ekstraktsioonimetallurgia tooraine.

(93) Komisjon kontrollis seda arvutust. Ta leiab, et eespool hinna ja kuludega seoses nimetatud põhjustel ei olnud varude hind müügitehingu toimumise ajal tasuv. Kullavarudega kauplemine võinuks olla tasuv, kui transpordikulud oleksid muutunud või nende muutumist oleks võinud eeldada, kuid see oli vähetõenäoline. Behre Dolbeari aruandes ei hinnatud kullavarude väärtust. Seepärast leiab komisjon, et kõnealuste varude väärtust ei ole võimalik arvutada.

(94) Hellenic Mining Watch väidab, et kullasisaldusega maavaravarude väärtus oli märkimisväärne – kokku 80 miljonit eurot. Komisjoni sõnul ei ole Hellenic Mining Watch esitanud andmeid ega tõendeid, mis kinnitaksid, et varude väärtus oli 80 miljonit eurot. Sel põhjusel ja tuginedes eespool esitatud arvutustele, millest ilmneb, et varude väärtust ei ole võimalik arvutada, lükkab komisjon Hellenic Mining Watch'i väite tagasi.

(95) Komisjon märgib, et 2003. aasta detsembris müüdud varade hulka kuulus ka kaks plii- ja tsingimaardlat. Behre Dolbeari aruandes on esitatud olemasoleva plii- ja tsingikontsentraadi hinnanguline väärtus 30. juuni 2004. aasta seisuga ([25]). See hinnang ei ole seotud kaevanduste nüüdispuhasväärtuse arvutamisega ega moodusta osa tulumeetodi abil saadud hinnangust. See näitab kaevanduse omanikule makstavat maagisulatustootluse netotasu: ([26]) esiteks arvutatakse hetkehindade ja olemasolevate koguste alusel metalli (plii, hõbeda ja tsingi) väärtus, teiseks arvutatakse „maagisulatuskulud" (täiendava töötlemise hind, mida maavarade ostja maksab nende tootjale), võttes arvesse kõnealuse kulu mahaarvamise konkreetseid tingimusi (konkreetne kulumiprotsent, töötlemis- ja rafineerimistasud ning veokulud), ning seejärel arvatakse maagisulatuskulud metalli väärtusest maha ([27]).

(96) Komisjon märgib, et eelnimetatud meetod on metallitöötlemiskulude arvutamise standardmeetod. Seepärast kasutab komisjon seda meetodit, et hinnata maavaravarude kogustele ja 2003. aasta detsembris kehtinud metallihindadele tuginedes nende maardlate turuväärtust, mille Ellinikos Xrysos omandas 2003. aasta detsembris ([28]). Olles eelnimetatud meetodit kasutades hinnanud maavarade koguseid, 2003. aasta detsembris kehtinud metallihindu ja konkreetseid tingimusi, mille alusel Ellinikos Xrysos maksis metallisulatustootluse tasu, leiab komisjon, et 2003. aasta detsembris Ellinikos Xrysose omandatud maardlate turuväärtus oli 3,7 miljonit USA dollarit ehk 3 miljonit eurot (kasutades vahetuskurssi 1 euro = 1,2254 USA dollarit, mis kehtis maavarade Ellinikos Xrysosele müümise kuupäeval, st 12. detsembril 2003).

(97) Komisjon märgib, et abisaaja väitel müüdi 2003. aasta detsembris omandatud plii- ja tsingimaardlad 2004. aasta detsembris (1. detsembril 2004 ja 31. detsembril 2004), st pärast Behre Dolbeari aruande koostamist. Seepärast leiab komisjon, et eelnimetatud meetodi suhtes kohaldatavaid konkreetseid tingimusi (maardlate 2004. aasta juuni väärtuse arvutamine; vt punkt 95) tuleb kohaldata ka maardlate 2003. aasta detsembri väärtuse arvutamisel, sest 2003. aasta detsembrist 2004. aasta juunini ei toimunud maavaradega muid müügitehinguid, milles oleks sätestatud uued tingimused.

a.d **Järeldus eelise kohta**

(98) Eespool esitatud arvutuste tulemusel saadi Cassandra kaevanduste koguväärtuseks 25 miljonit eurot, mis hõlmab kaevanduste väärtust (16 miljonit eurot), maa väärtust (6 miljonit eurot) ja maavaravarude väärtust (3 miljonit eurot).

(99) Kõnealune koguväärtus on palju väiksem Behre Dolbeari aruandes Cassandra kaevanduste varade õiglase turuväärtusena esitatud väärtusest (500 miljonit USA dollarit ehk 411 miljonit eurot; vt punkt 19). Komisjoni 10. detsembri 2008. aasta otsuses ametliku uurimismenetluse algatamise kohta viidati Behre Dolbeari aruandes esitatud väärtusele kui tõendile sellest, et müügihind oli kaevanduste turuväärtusest madalam.

(100) Behre Dolbeari aruandes nimetatud väärtusest (500 miljonit USA dollarit) erinevat väärtust kasutatakse seepärast, et aruandes esitatud väärtus saadi kahe hindamismeetodi, st seotud tehingute meetodi ja turukapitalisatsiooni meetodi kohaldamise tulemusel, mis ei ole käesolevas juhtumis sobivad (vt eespool tabel 1), sest: a) seotud tehingute meetodi alus on küsitav, kuna kaks eri kaevandust ei saa olla identsed: iga maardla erineb mõnevõrra muudest maardlatest, isegi kui tegemist on sama maavaraga, b) turukapitalisatsiooni meetodit soovitatakse üldiselt kasutada teisese hindamismeetodina, et kontrollida hinnanguid, mis on saadud esmaste meetoditega, nt tulumeetodiga; käesolevas juhtumis ei saa turukapitalisatsiooni meetodit kasutada isegi teisese hindamismeetodina, sest sellega saab kontrollida üksnes tulumeetodil saadud väärtust, mis tulenes 2004. aasta esimeses pooles

([25]) Vt 11. lisa „Stratoni kaevanduse kontsentraatidega seotud rahavood".

([26]) Maagisulatustootluse netotasu on summa, mida maagisulatus- või rafineerimistehas maksab maavara eest kaevandusettevõtjale, ja tavaliselt põhineb see maavara hetkehinnal, millest on lahutatud täiendava töötlemise kulud.

([27]) Komisjon märgib teavitamise eesmärgil, et Behre Dolbeari aruande kohaselt oli selle arvutuskäigu tulemus 30. juuni 2004. aasta seisuga 3,5 miljonit USA dollarit ehk 2,9 miljonit eurot (kasutades 30. juuni 2004. aasta vahetuskurssi 1 euro = 1,2155 USA dollarit).

([28]) Maavaravarude kogused (vastavalt abisaaja esitatud andmetele): 3 050 tonni pliid ja 2 350 tonni tsinki. Metallihinnad (allikad: www.kitco.com ja www.lme.com): plii – 684 USA dollarit/tonn; hõbe – 5,6 USA dollarit/unts ja tsink – 973 USA dollarit/tonn.

toimunud turukapitalisatsioonist ja mis ei ole vastuvõetav, sest andmed pärinevad müügikuupäeva järgsest ajast, ja c) Behre Dolbear peab usaldusväärsemaks tulumeetodil saadud väärtust.

(101) Komisjoni saadud koguväärtus (25 miljonit eurot) on ka palju madalam tulumeetodil saadud hinnavahemikust (107,2 – 331,1 miljonit eurot; vt punkt 69). Põhjus on selles, et viimatinimetatud hind sisaldab: a) varade väärtust, mida 2003. aasta detsembris üle ei antud, nt nõuded, rahavood ja maavaravarud (2004. aasta juuni väärtus erineb 2003. aasta detsembri omast; vt arvutus punktides 91–97), ja b) maavaravarusid, mida Behre Dolbeari aruandes kirjeldatakse teoreetiliste ja ebamäärastena ([29]) (kaevandamiskõlblikud või uurimist väärt maavarad). Viimast ei saa tulumeetodil nüüdispuhasväärtuse kindlaksmääramisel (vt punkt 72) rahavoogudes arvesse võtta, sest nüüdispuhasväärtus arvutatakse üksnes tõestatud ja tõenäoliste varude alusel, jättes välja kõik muud varud. Lisaks hõlmab eelnimetatud väärtusvahemik Olympiase kaevanduse eri väärtusi, mis on saadud kolme erineva hinnakujundusstsenaariumi puhul. Komisjon ei nõustu kõnealuste väärtustega (vt punktid 72–76). Eelnimetatud väärtusvahemikku mõjutavad eri hinnakujundusstsenaariumid, millest komisjon peab vastuvõetavaks ainult ühte (vt punkt 72).

(102) Komisjon leiab, et Cassandra kaevanduste varade turuväärtus oli kaevanduste Ellinikos Xrysosele müümise ajal 25 miljonit eurot.

(103) Komisjon leiab, et Ellinikos Xrysos sai eelise, mille väärtus on 14 miljonit eurot, s.o Cassandra kaevanduste õiglase turuväärtuse kogusumma (25 miljonit eurot) ja müügitehingus makstud hinna (11 miljonit eurot) vahe.

(104) Tuginedes Kreeka ja abisaaja väidete analüüsile ning võttes arvesse müüdud varade turuväärtuse arvutusi ja saadud turuväärtuse võrdlust hinnaga, mida Ellinikos Xrysos tegelikult maksis, leiab komisjon, et eelise kriteerium on täidetud.

b. ***Riigi vahendid***

(105) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et Kreeka tegutses 2003. aasta müügitehingus üksnes vahendajana ega ole kunagi olnud kõnealuste kaevanduste omanik. Samuti väidavad nad, et Kreeka ei saanud 2003. aasta müügitehingu eest raha, sest 11 miljonit eurot maksti otse TVX Hellasele. Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad lõpuks, et 1995. aasta müügitehing toimus TVX Hellase ja endise omaniku, st likvideerimisel olnud eraettevõtja vahel.

(106) Komisjon märgib, et Kreeka osales aktiivselt mõlemas tehingus, mis toimusid kahe eri lepingu alusel. Teise lepinguga võttis Kreeka endale müüja kohustused, kuid ta omandas ka õiguse saada müügist tulu. Kõnealune tulu maksti Kreeka riigi konkreetse kohustuse katteks otse TVX Hellasele, mis kinnitab taas, et Kreeka oli müüja, mitte lihtsalt vahendaja. Seoses väitega, et 1995. aasta müügitehing toimus TVX Hellase ja eraettevõtja vahel, leiab komisjon, et see ei ole käesolevas juhtumis riigi vahendite kasutamise puhul tähtis, sest seda kriteeriumit uuritakse üksnes seoses 2003. aasta müügitehinguga.

(107) Komisjon ei nõustu seega Kreeka ametiasutuste ja abisaaja väidetega ning leiab, et riigi vahendite kasutamise kriteerium on täidetud.

c. ***Valikulisus***

(108) Cassandra kaevandused müüdi Ellinikos Xrysosele ja Ellinikos Xrysos sai seega müüdud varade müügihinna ja turuhinna erinevuse tõttu valikulise eelise. Sel põhjusel leiab komisjon, et meede on valikuline, sest see võeti üksnes kõnealuse konkreetse ettevõtte kasuks.

(109) Seda ei ole vaidlustanud ei Kreeka ega abisaaja.

d. ***Konkurentsi moonutamine ja mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele***

(110) Ellinikos Xrysos tegutseb sektoris, mille toodetega kaubeldakse laialdaselt liikmesriikide vahel. Peale Kreeka on tsingi-, vase-, tina-, kulla- ja hõbedakaevandused 11 liikmesriigis, nimelt Ühendkuningriigis, Itaalias, Soomes, Poolas, Slovakkias, Rumeenias, Bulgaarias, Hispaanias, Iirimaal, Portugalis ja Rootsis ([30]). Tsingi, vase, tina, kulla ja hõbedaga kaubeldakse kõikides liikmesriikides ([31]). Lisaks sellele andsid kõnealused abimeetmed Ellinikos Xrysosele eelise tema konkurentide ees (vt punktid 39–104). Kui riigiabi tugevdab äriühingu seisundit võrreldes liikmesriikidevahelises kaubanduses konkureerivate äriühingutega, tuleb nimetatud äriühinguid lugeda abimeetmest mõjutatuks. Konkurentsi moonutamise ja liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamise kriteerium on seega täidetud.

([29]) Vt lk 10, 16 ja 20.

([30]) Allikas: Euroopa kaevandustööstuste assotsiatsioon, http://www.euromines.org.

([31]) Allikas: European Mineral Statistics 2004–2008, British Geological Survey, http://www.bgs.ac.uk/.

(111) Seda ei ole vaidlustanud ei Kreeka ega abisaaja.

e. ***Järeldus abi olemasolu kohta 1. abimeetmes***

(112) Eelnimetatud kaalutlusi arvesse võttes leiab komisjon, et Cassandra kaevanduste müümine Ellinikos Xrysosele 2003. aastal kujutab endast Ellinikos Xrysosele antud riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Riigiabi summa on 14 miljonit eurot, s.o 2003. aasta müügitehingus makstud hinna (11 miljonit eurot) ja müügitehingus müüdud varade turuhinna (25 miljonit eurot) vahe.

2. MEEDE: MAKSUVABASTUS JA ÕIGUSABIKULUDE VÄHENDAMINE

a. ***Riigi vahendid***

(113) Kreeka ja abisaaja sõnul ei olnud õigusabikulude vähendamine seotud riigi vahenditega, sest juristid on kutsealal töötavad eraettevõtjad, mitte riigiametnikud, ja nende tasudelt maksti nõuetekohaselt kõik maksud. Samuti ei maksnud Kreeka sõnul õigusabikulusid riik. Sellest hoolimata on õigusabikulude vähendamine ette nähtud müügilepingu artiklis 5, milles on sätestatud, et õigusabikulusid „vähendatakse 5 %-ni asjaomases õigusaktis sätestatud miinimumtasust".

(114) Komisjon nõustub seisukohaga, et juristid ei ole riigiametnikud. Teisalt märgib komisjon, et notarid on riigiametnikud. Notarid ei saa siiski palka ja nende sissetulek tuleb eranditult klientidelt, mitte riigieelarvest.

(115) Samuti märgib komisjon, et müügilepingute kohaselt kannavad õigusabikulud lepingu pooled. Käesolevas juhtumis nõustub komisjon Kreeka ametiasutuste väitega, et riik ei maksnud ostja asemel eelnimetatud tasusid.

(116) Sel põhjusel leiab komisjon, et õigusabikulude vähendamine ei olnud seotud riigi vahenditega ega kujuta seega endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(117) Mis puutub maksuvabastusse, siis maksude eesmärk on rahastada riigieelarvet. Maksude sissenõudmata jätmine vähendab seega riigi vahendeid. Seepärast leiab komisjon, et maksuvabastus on tõepoolest seotud riigi vahenditega.

b. ***Eelis***

(118) Komisjon märgib, et Cassandra kaevanduste müügilt tuli tasuda kahte liiki maksu: 1) kaevanduste võõrandamise eest maks määraga 5 % ja 2) maa võõrandamise eest maks määraga 7 % või 9 %.

(119) Ellinikos Xrysos väidab, et 2003. aasta tehingu pealt maksude sissenõudmine oleks ennatlik, sest tühistamisklausli tõttu ei olnud müügileping lõplik. Komisjon ei nõustu selle väitega, sest lepingu mõju tagamiseks tühistatakse nimetatud klausli kohaselt müügitehing üksnes juhul, kui pooled jätavad teatavad kohustused täitmata; tegemist on tüüpklausliga, mida kasutatakse enamikus lepingutes, ja see ei tähenda, et need lepingud ei ole lõplikud. Lisaks sellele on lepingus sätestatud selle jõustumine: artikli 9 kohaselt jõustub leping kuupäeval, mil Kreeka valitsuse ametlikus teatajas avaldatakse lepingu ratifitseerimise seadus. Lepingus ei viidata kuskil sellele, et leping ei ole lõplik. Sel põhjusel leiab komisjon, et leping oli tõepoolest lõplik ja asjaomased maksud oleks tulnud nõuetekohaselt sisse nõuda.

(120) Kreeka ametiasutused ja abisaaja väidavad, et kaevanduste väärtus oli negatiivne ja seepärast oli vaja võimalikke ostjaid ergutada. Seoses selle väitega märgib komisjon, et müügitehingu toimumise ajal ei olnud kaevanduste väärtus negatiivne, vaid 16 miljonit eurot (vastavalt punktides 68–79 esitatud arvutustele).

(121) Komisjon märgib, et Kreeka kaevandusseadustiku kohaselt maksustatakse kaevanduse võõrandamine 5 % maksumääraga vastavalt kaevanduse väärtusele ja seda määra kohaldatakse tehingute suhtes, mis toimuvad „mõjuvatel põhjustel" (*με επαχθή αιτία*). Kreeka ametiasutused väidavad, et „mõjuvatel põhjustel" toimuv tehing on tehing, mille põhjuseks on õnnetu juhus (nt omaniku surm), ning et 5 % maksumäära kohaldatakse üksnes selliste tehingute suhtes ning käesoleva juhtumi puhul ei olnud see kohaldatav. Komisjon ei saa selle väitega nõustuda, sest uurimine näitas, et „mõjuvatel põhjustel" toimuv tehing on tehing, mille puhul annab vara omandanud isik midagi hüvitiseks vastu, ja üldisemalt tehing, mille puhul tasutakse omandamise eest mingil viisil. See on üldiselt kehtiv ja tunnustatud tõlgendus ([32]).

(122) Kaevanduste turuväärtus oli 2003. aastal 16 miljonit eurot (vastavalt punktides 68–79 esitatud arvutustele). Seepärast leiab komisjon, et 2003. aastal müüdud kaevanduste müügi pealt tuleks tasuda maksu 0,8 miljonit eurot.

(123) Lisaks tunnistab Kreeka, et kõikide maa müügitehingute suhtes kohaldatakse tõepoolest 7–9 % maksu, sõltumata sellest, kas müüakse ettevõtte või eraisiku vara. Komisjon sai kõnealuse küsimuse kohta kaks teineteisega vastuolus olevat kirja – ühe rahandusministeeriumilt ja teise keskkonna-, energia- ja kliimamuutuste ministeeriumilt

([32]) Vt nt Vasilios Vathrakokilis (ülemkohtu kohtunik), *Ερμηνεία και νομολογία Αστικού Κώδικα* (Tsiviilkohtuseadustiku tõlgendamine ja kohtupraktika), kd 2, 2003, lk 636.

(kaevandusküsimustega tegelev ametiasutus). Komisjon juhtis Kreeka ametiasutuste tähelepanu sellele vastuolule, kuid ei saanud lõplikku seisukohta sisaldavat kirja. Seepärast võtab komisjon arvesse rahandusministeeriumi esitatud teavet, sest maksustamine kuulub rahandusministeeriumi vastutusalasse.

(124) Maa turuväärtus oli 2003. aastal 6 miljonit eurot (vastavalt punktides 80–90 esitatud arvutustele). Seepärast leiab komisjon, et 2003. aastal toimunud maa müügitehingult oleks tulnud tasuda maks 0,54 miljonit eurot ([33]).

(125) Kuna 2003. aasta müügilepingus on võõrandamise eest sätestatud nullmääraga maks, leiab komisjon, et eelnimetatud summad (kokku 1,34 miljonit eurot) andsid Ellinikos Xrysosele eelise.

(126) Kreeka ja abisaaja väidavad, et maksuvabastuse summa oli 38 000 eurot ja seega väiksem vähese tähtsusega abi piirmäärast ([34]) ega andnud ostjale eelist. Komisjon ei saa selle väitega nõustuda, sest vähese tähtsusega abi piirmäära, mis oli 2003. aasta müügi ajal 100 000 eurot, kohaldatakse abi vormist ja eesmärgist sõltumata. Seepärast ei saa kõnealuseid meetmeid, st 1. ja 2. meedet, teineteisest eraldada ja seejärel vaadelda üksnes 2. meetme teatavat osa, st maksuvabastust. Komisjon uuris käesoleva juhtumi kahte abimeedet ja leidis, et koos on nende meetmetega antud riigiabi summa vähese tähtsusega abi piirmäärast (100 000 eurot) suurem, ning seepärast on komisjon seisukohal, et antud riigiabi ei vasta vähese tähtsusega abi tingimustele. Eelöeldule tuginedes jääb komisjon punktis 125 esitatud seisukoha juurde.

c. ***Valikulisus***

(127) Valikulisuse kriteerium on täidetud sarnaselt punktile 108.

d. ***Konkurentsi moonutamine ja mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele***

(128) Konkurentsi moonutamise ja liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamise kriteerium on täidetud sarnaselt punktile 110.

e. ***Järeldus abi olemasolu kohta 2. abimeetmes***

(129) Eelnimetatud kaalutlusi arvesse võttes leiab komisjon, et maksuvabastus kujutab endast Ellinikos Xrysosele summas 1,34 miljonit eurot antud riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Teisalt leiab komisjon, et õigusabikulude vähendamine ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

IV.b. *ABI KOKKUSOBIVUS SISETURUGA*

ÜLDIST

(130) Kui meetmed on käsitatavad riigiabina ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, tuleb kõnealuse artikli lõigetes 2 ja 3 ettenähtud erandite alusel hinnata nende kokkusobivust siseturuga.

(131) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõigetes 2 ja 3 on ette nähtud erandid artikli 107 lõikes 1 sätestatud üldreeglist, mille kohaselt ei ole riigiabi siseturuga kokkusobiv.

(132) Järgnevalt hindab komisjon kõnealuste erandite alusel meetmete kokkusobivust siseturuga.

ELI TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKES 2 ETTENÄHTUD ERAND

(133) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 2 ettenähtud erandeid käesoleval juhul ei kohaldata: meede ei ole sotsiaalabi, abi ei antud üksiktarbijatele, selle eesmärk ei ole korvata loodusõnnetuste või erakordsete sündmuste tekitatud kahju ja tegemist ei ole Saksamaa jagamisest kahjustatud Saksamaa Liitvabariigi teatavate piirkondade majandusele antava abiga.

ELI TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKES 3 ETTENÄHTUD ERAND

(134) Täiendavad erandid on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 3. Artikli 107 lõike 3 punktides b, d ja e sätestatud erandid ei ole kindlasti kohaldatavad ja Kreeka ametiasutused ei tugine neile. Järgnevalt hindab komisjon meetmete kokkusobivust siseturuga artikli 107 lõike 3 punktide a ja c alusel.

(135) Artikli 107 lõike 3 punktis a on sätestatud, et siseturuga võib pidada kokkusobivaks „abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus". Cassandra kaevandused asuvad piirkonnas, mis on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a alusel abikõlblik, ja seega võib Ellinikos Xrysos saada regionaalabi.

(136) Regionaalabi suunistes, mida kohaldati 2003. aasta müügitehingu ajal (edaspidi „1998. aasta regionaalabi suunised"), ([35]) on sätestatud piirkondliku investeerimisabi heakskiitmise tingimused.

([33]) 7–9 % maksumäära arvutamine: 15 000 eurot × 0,07 + 5 990 000 eurot × 0,09 = 1 050 eurot + 539 100 eurot = 540 150 eurot.

([34]) Vt joonealune märkus 13.

([35]) EÜT C 74, 10.3.1998, lk 9.

(137) Vastavalt 1998. aasta regionaalabi suunistele on regionaalabi eesmärk toetada kas tootlikke investeeringuid (alginvesteeringuid) või investeeringutega seotud töökohtade loomist.

(138) Seoses võimalusega, et meetmed võeti töökohtade loomiseks, tuleks rõhutada, et regionaalabi tähenduses hõlmab töökohtade loomine uuritava äriühingu töötajate arvu netokasvu võrrelduna perioodi keskmisega ja järelikult tuleb sel ajavahemikul loodud töökohtade arvust lahutada sama aja jooksul kaotatud töökohtade arv. Lisaks sellele tuleb abi summa arvutada palgakulu alusel; eelkõige ei tohi see ületada teatavat protsenti töölevõetud isiku palgakulust, arvutatuna kahe aasta kohta.

(139) Komisjon märgib seoses kõnealuste tingimustega, et müügileping sisaldas üksnes ebamäärast klauslit, millega lubati Ellinikos Xrysosel omal äranägemisel ja vastavalt vajadusele võtta tööle ükskõik kui palju töötajaid, ja seega ei ole eelnimetatud tingimus täidetud. Seepärast on komisjon seisukohal, et leping ei näinud ette töökohtade loomist suuniste tähenduses.

(140) Alginvesteering on 1998. aasta regionaalabi suunistes määratletud kui investeering põhikapitali seoses uue tootmisüksuse rajamise, olemasoleva tootmisüksuse laiendamise või tegevuse alustamisega olemasoleva tootmisüksuse toodete või tootmismenetluse põhjalikuks muutmiseks (täiustamise, mitmekesistamise või ajakohastamise abil) ([36]).

(141) Komisjon nõustub, et suunistes sätestatud määratluse alusel saab Skouriesi kaevanduse omandamist käsitada alginvesteeringuna. 2003. aasta müügitehingu toimumise ajal puudus Skouriesi kaevanduses väljakujunenud infrastruktuur ning uues kaevanduses tegevuse alustamiseks oli vaja investeerida põhikapitali (vt punkt 66).

(142) Stratoni kaevanduse puhul kahtleb komisjon, kas varade müüki saab käsitada alginvesteeringuna suuniste tähenduses ([37]).

([36]) Suuniste punkt 4.4.

([37]) Stratoni kaevandusel oli kehtiv kaevandamisluba ja väljakujunenud infrastruktuur ning seega oli kaevandus müügitehingu toimumise ajal tegutsev kaevandus (vt punkti 77 alapunkt a). Seega tundub, et Stratoni kaevanduse müük ei olnud seotud uue käitise rajamise, olemasoleva käitise laiendamise või tegevuse alustamisega olemasoleva käitise toodete või tootmismenetluse põhjalikuks muutmiseks.

(143) Vastavalt 1998. aasta regionaalabi suunistele võib alginvesteeringuna käsitada siiski ka investeeringut põhikapitali, mis tehakse sellise tootmisüksuse ostmise teel, mis on suletud või mis oleks suletud, kui seda ei oleks ostetud.

(144) Sellega seoses märgib komisjon, et Kreeka on tõepoolest tõendanud, et kaevandused olid suletud või oleks suletud, kui Ellinikos Xrysos ei oleks neid ostnud ([38]). Seega saab sellist investeeringut käsitada alginvesteeringuna.

(145) Asjaolu, et Cassandra kaevanduste ostu saab käsitada alginvesteeringuna, ei tähenda siiski seda, et kõnealune investeering on 1998. aasta regionaalabi suuniste alusel siseturuga kokkusobiv. Täitmata on kõnealustes suunistes sätestatud kaks tingimust, nagu on tõendatud allpool punktides 146–152.

(146) Esiteks on Cassandra kaevanduste müük sihtotstarbeline meede. Sellega seoses on 1998. aasta regionaalabi suunistes sõnaselgelt sätestatud: „Asutamislepingu artikli 92 lõikes 1 [ELi toimimise lepingu artikli 107 lõige 1] sätestatud kokkusobimatuse põhimõttest võib teha erandeid seoses piirkondliku abiga üksnes juhul, kui on tagatud tasakaal sellest tulenevate konkurentsimoonutuste ja vähemsoodsate piirkondade arenguga seotud eeliste vahel. […] Ühele äriühingule antud üksik ajutine abi või ühe tegevusvaldkonnaga piiratud abi võib mõjutada peamiselt konkurentsi asjaomasel turul, kuid selle mõju piirkondlikule arengule on tõenäoliselt liiga piiratud. Üldiselt kuulub selline abi eri- või valdkondliku tööstuspoliitika kohaldamisalasse ja sageli ei ole kooskõlas piirkondliku abi eesmärkidega. Piirkondlik abi ei tohi mõjutada tootmisvahendite jaotust erinevate majandusvaldkondade ja -tegevuste vahel. Komisjon leiab, et kui ei ole tõendatud vastupidist, ei vasta kõnealune abi eelmises lõigus sätestatud nõuetele” (suuniste punkt 2 teine lõik).

(147) Komisjon märgib, et hoolimata sellest, et ajal, mil komisjon võttis vastu 10. detsembri 2008. aasta otsuse uurimismenetluse algatamise kohta, paluti Kreekal esitada oma arvamus abi kokkusobivuse kohta siseturuga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a ja 1998. aasta regionaalabi suuniste alusel, ei tõendanud Kreeka, et Cassandra kaevanduste müügi puhul oli tagatud tasakaal sellest tulenevate konkurentsimoonutuste ja vähemsoodsate piirkondade arenguga seotud eeliste vahel.

([38]) Ilmselgelt ei oleks riik kaevanduste omanikuna neid ise majanduslikult käitanud. Seepärast saab kaevanduste müüki Ellinikos Xrysosele pidada hädavajalikuks, et vältida asjaomaste varade kadumist kõnealusest abistatavast piirkonnast.

(148) Teiseks peab regionaalabil olema ergutav mõju, st see peab tõeliselt ergutama tegema investeeringuid, mida abistatavasse piirkonda muidu ei tehtaks. Seda silmas pidades märgitakse suunistes, et „abikavas [tuleb] sätestada, et abitaotlus esitatakse enne projekti algust" ([39]). Kõnealune tingimus kehtib ka sihtotstarbeliste meetmete suhtes ([40]). Kreeka ei tõendanud, et abisaaja järgis eelnimetatud nõuet, ega ka seda, et ta esitas abitaotluse enne projekti algust.

(149) Lisaks sellele märgib komisjon seoses abi ergutava mõjuga, et Kreeka ei korraldanud Cassandra kaevanduste müümiseks avatud ja tingimusteta pakkumismenetlust. Komisjon leiab, et selline avatud ja tingimusteta pakkumismenetlus oleks andnud võimaluse kontrollida, kas turul on investoreid, kes on valmis kaevandustesse investeerima. Kuna sellist pakkumismenetlust ei korraldatud, on komisjon seisukohal, et Kreeka ei kontrollinud, kas turg on valmis Cassandra kaevandustesse investeerima, ja seega ei kontrollinud ta vajadust ergutava mõjuga abi järele.

(150) Lisaks märgib komisjon, et Cassandra kaevanduste omandamine kujutas endast investeeringut kaevandussektorisse. Tegemist on kapitalimahuka tööstusharuga, kus äritegevuse arendamine ja tegutsemine nõuab märkimisväärseid investeeringuid. Behre Dolbeari aruande kohaselt oli käesoleval juhul Skouriesi kaevanduse arendamise ja rajamise kapitalikulu 220 miljonit eurot (vt punkt 66). Komisjon märgib, et see summa on tunduvalt suurem kui kõnealune abisumma (15,34 miljonit eurot) (vt koondsummad punktides 111 ja 124). Eelkõige moodustab kõnealune abi üksnes 7 % ühe kaevanduse jaoks vajalikest investeeringutest. Lisaks sellele ei ole komisjon saanud tõendeid selle kohta, et Ellinikos Xrysos ei suutnud investeerida abi saamata. Otse vastupidi, Kreeka ja Ellinikos Xrysos leppisid kokku, et viimane teeb kaevanduste arendamiseks vajalikud kapitaliinvesteeringud ([41]). Seepärast leiab komisjon, et kõnealusel abil puudus ergutav mõju ja see ei olnud investoritele, kes olid valmis Cassandra kaevandusi omandama, vajalik.

([39]) Suuniste punkt 4.2.

([40]) Vt otsus kohtuasjas T-162/06: Kronoply *vs.* komisjon, EKL 2009, lk II-1, punktid 80 ja 81. Kõnealuses kohtuotsuses ei sedasta Esimese Astme Kohus, kas asjaomane abi on ergutava mõjuga, vaid märgib sõnaselgelt, et ergutav mõju on regionaalabi siseturuga kokkusobivuse tingimus ning et 1998. aasta regionaalabi suuniste punktis 4.2 „seondub kronoloogilist laadi asjaoluga ning viitab seega *ratione temporis* analüüsile, mis on igati sobiv ergutava mõju hindamiseks". Suurettevõttele välismaisteks otseinvesteeringuteks antud abi ergutava mõju puudumise tõttu tehtud negatiivse otsuse kohta vt ka komisjoni 14. oktoobri 1998. aasta otsus Austria ettepaneku kohta anda abi äriühingule LiftgmbH (K(1998) 3212).

([41]) Vastavalt 2003. aasta müügilepingu artikli 3 lõigetele 2 ja 5 pidi Ellinikos Xrysos 24 kuu jooksul pärast müügilepingu ratifitseerimise seaduse avaldamist koostama investeerimiskava, esitama selle ametiasutustele kinnitamiseks ja rakendama kinnitatud kava ettenähtud tähtaja jooksul.

(151) Kreeka ei tõendanud, et kõnealune abi oli ergutava mõjuga.

(152) Eespool esitatud kaalutlustest lähtudes leiab komisjon, et Cassandra kaevanduste müük ei vasta 1998. aasta regionaalabi suunistes sätestatud tingimustele ja seda ei saa tunnistada kokkusobivaks abina, mida anti alginvesteeringute toetamiseks.

(153) Samuti tuleks kaaluda, kas abi saab tunnistada siseturuga kokkusobivaks 1998. aasta regionaalabi suunistes ettenähtud tegevusabina. Suunistes on tegevusabi määratletud kui äriühingu jooksvate kulude vähendamiseks antav abi. Suuniste kohaselt võib sellist abi anda erandjuhul piirkondades, mille suhtes kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis a sätestatud erandit.

(154) Suuniste kohaselt on tegevusabi siiski „äriühingu jooksvate kulude vähendamiseks antav" abi (punkt 4.15). Jooksvad kulud ei ole kapitalikulud ja tavaliselt on need korduvad kulud, mis on vajalikud ettevõtte toimimiseks. Kõnealusest abist ei rahastatud jooksvaid kulusid kui selliseid, vaid tegemist oli investeeringuga põhikapitali (kaevanduste ja maa omandamine) ning nimetatud investeeringu vabastamisega maksust (võõrandamismaksust). Seega ei rahastatud kõnealusest abist jooksvaid kulusid. Sel põhjusel leiab komisjon, et kõnealune abi ei vasta tegevusabi määratlusele suuniste tähenduses.

(155) Lisaks sellele võib suuniste kohaselt anda tegevusabi abikõlblikes piirkondades, tingimusel et abi on proportsionaalne ebasoodsate tingimustega, mille leevendamiseks seda antakse, ning liikmesriigi ülesanne on tõendada selliste ebasoodsate tingimuste olemasolu ja hinnata nende tähtsust. Käesoleval juhul ei esitanud Kreeka mingeid andmeid või arvutusi piirkonna ebasoodsate tingimuste ja abi osakaalu kohta, eesmärgiga tõendada, et abi on ebasoodsate tingimustega proportsionaalne.

(156) Suuniste kohaselt peab tegevusabi olema nii ajaliselt piiratud kui ka järk-järgult vähenev. Komisjon märgib, et kõnealuse müügitehingu suhtes ei kehtestatud ajalist piirangut ja see ei olnud järk-järgult vähenev. Tõepoolest, nii müügihind kui ka maksuvabastus olid müügilepingus määratletud ajalise piiranguta ja vähenemiseta.

(157) Sel põhjusel on komisjon seisukohal, et abi ei saa tunnistada suuniste alusel siseturuga kokkusobivaks.

(158) Komisjon leiab, et abi ei saa tunnistada 1998. aasta regionaalabi suuniste alusel siseturuga kokkusobivaks.

(159) Seoses abi kokkusobivusega vastavalt üldise grupierandi määrusele ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks, ([42]) leiab komisjon, et Kreeka ametiasutuste esitatud finantsnäitajate põhjal on Ellinikos Xrysos suurettevõte, nagu on tõendatud eespool punktis 12. Kooskõlas üldise grupierandi määruse artikli 1 lõikega 5 ei kohaldata määrust suurettevõtetele antud erakorralise abi suhtes.

(160) Vastavalt üldise grupierandi määruse artikli 8 lõikele 3 peab liikmesriik kõnealuse määruse alusel suurettevõtetele antava abi puhul kinnitama dokumendi alusel, milles analüüsitakse abisaaja projekti või tegevuse elujõulisust abi saades ja abi saamata, et abi on olulise ergutava mõjuga. Komisjonile ei ole selliseid tõendeid esitatud.

(161) Vastavalt üldise grupierandi määrusele loetakse ettevõttega otseselt seotud põhivara soetamine, kui ettevõte lõpetas tegevuse või oleks tegevuse lõpetanud, kui seda ei oleks ostetud, abikõlblikuks kuluks tingimusel, et tehing toimus turutingimustel. Kreeka ametiasutused tunnistavad, et tehing toimus avatud, tingimusteta ja läbipaistva pakkumismenetluseta ning Cassandra kaevanduste varade turuväärtuse sõltumatu hindamiseta. Seepärast leiab komisjon, et kõnealune müügitehing ei toimunud turutingimustel.

(162) Kokkuvõttes ei ole Ellinikos Xrysosele antud abi üldise grupierandi määruse alusel siseturuga kokkusobiv.

(163) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis a on sätestatud, et „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega," võib tunnistada siseturuga kokkusobivaks.

(164) Komisjon leiab, et artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud erand ei ole käesoleval juhul kohaldatav ja Ellinikos Xrysos ei ole kõlblik saama päästmis- ja/või ümberkorraldamisabi. Vastavalt 2003. aasta müügitehingu toimumise ajal kohaldatud ühenduse 1999. aasta suuniste (raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta) ([43]) punktile 7 „ei ole vastasutatud äriühing päästmis- või ümberkorraldamisabikõlblik isegi sel juhul, kui tema esialgne finantsseisund on ebakindel. See kehtib näiteks selliste juhtumite korral, kui uus äriühing tekib eelmise äriühingu likvideerimisel või võtab sellise äriühingu varad üle". Ellinikos Xrysos on äriühing, mis asutati kolm päeva enne Cassandra kaevanduste omandamist. Lisaks sellele on ümberkorraldamisabi andmise tingimuseks usaldusväärse ümberkorralduskava olemasolu, kuid Kreeka ei esitanud sellist ümberkorralduskava. Järelikult ei ole Ellinikos Xrysosele antud abi päästmis- ja/või ümberkorraldamisabi eeskirjade alusel siseturuga kokkusobiv.

(165) Mis puutub keskkonnaabisse, siis oli Ellinikos Xrysos kohustatud järgima kohaldatavaid keskkonnastandardeid. Eelkõige oli ta kohustatud investeerima keskkonnakaitsesse ning järgima kaevandades Kreeka ja ELi keskkonnaalaste õigusaktide sätteid. Kuna tegemist on seaduses sätestatud kohustusega, ei olnud vaja anda Ellinikos Xrysosele abi, et ta saaks seadust järgida.

JÄRELDUS KOKKUSOBIVUSE KOHTA

(166) Eelnimetatud kaalutlustest lähtudes leiab komisjon, et kõnealused abimeetmed on ELi toimimise lepinguga kokkusobimatud.

(167) Komisjon leiab eelkõige, et Cassandra kaevanduste varade turuväärtuse ja nende Ellinikos Xrysosele müügi hinna vahe kujutab endast Ellinikos Xrysosele antud kokkusobimatut abi. Samuti leiab komisjon, et maksusumma, mille Ellinikos Xrysos oleks pidanud kaevanduste ja maa omandamisel tasuma, kujutab endast Ellinikos Xrysosele antud kokkusobimatut abi.

V **JÄRELDUS**

(168) Eeltoodud kaalutluste põhjal leiab komisjon, et kõnealused meetmed kujutavad endast Ellinikos Xrysosele antud riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Komisjon leiab eelkõige, et Cassandra kaevanduste varade turuväärtuse ja nende Ellinikos Xrysosele müügi hinna vahe kujutab endast Ellinikos Xrysosele antud abi ja et maksusumma, mille Ellinikos Xrysos oleks pidanud kaevanduste ja maa omandamisel tasuma, kujutab endast samuti Ellinikos Xrysosele antud abi.

(169) Lisaks sellele leiab komisjon, et kõnealused abimeetmed on siseturuga kokkusobimatud. Komisjon leiab eelkõige, et Cassandra kaevanduste varade turuväärtuse ja nende

([42]) ELT L 214, 9.8.2008, lk 3.

([43]) EÜT C 288, 9.10.1999, lk 2.

Ellinikos Xrysosele müügi hinna vahe kujutab endast Ellinikos Xrysosele antud kokkusobimatut abi ja et maksusumma, mille Ellinikos Xrysos oleks pidanud kaevanduste ja maa omandamisel tasuma, kujutab endast samuti Ellinikos Xrysosele antud kokkusobimatut abi.

(170) Vastavalt ELi toimimise lepingule ja Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale on komisjon pädev otsustama, et asjaomane liikmesriik peab abi andmise lõpetama või seda muutma, kui on leitud, et abi on siseturuga kokkusobimatu ([44]). Samuti on Euroopa Kohus korduvalt sedastanud, et riigi kohustus lõpetada sellise abi andmine, mida komisjon peab siseturuga kokkusobimatuks, on kehtestatud selleks, et taastada eelnev olukord ([45]). Sellega seoses on Euroopa Kohus leidnud, et kõnealune eesmärk on saavutatud, kui abisaaja on ebaseadusliku abina saadud summad tagasi maksnud ja seega loobunud eelistest, mis tal turul konkurentide ees oli, ja on taastatud abi andmisele eelnenud olukord ([46]).

(171) Eelnimetatud kohtupraktikat järgides on määruse (EÜ) nr 659/99 ([47]) artiklis 14 sätestatud, et „[k]ui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada".

(172) Võttes arvesse, et kõnealuseid meetmeid käsitatakse ebaseadusliku ja kokkusobimatu abina, tuleb abi summa seega tagasi nõuda, et taastada enne abi andmist turul valitsenud olukord. Abi tuleks tagasi nõuda alates kuupäevast, mil abisaaja sai eelise, st mil abi läks abisaaja käsutusse, ja samuti tuleb abisaajal maksta intressi kuni abi tegeliku tagasimaksmiseni.

(173) Meetmete siseturuga kokkusobimatu osa on järgmiste elementide summa: a) Cassandra kaevanduste varade turuväärtuse ja nende Ellinikos Xrysosele müügi hinna vahe (14 miljonit eurot) ning b) maksusumma, mille Ellinikos Xrysos oleks pidanud varade, st kaevanduste ja maa omandamisel tasuma (1,34 miljonit eurot). Eelnimetatud summade liitmisel saadakse kokku 15,34 miljonit eurot.

(174) Lisaks sellele märgib komisjon seoses abi tagasinõudmisega, et 2003. aasta müügilepingu artikkel 4 sisaldab kahte tühistamissätet, mille kohaselt võib Ellinikos Xrysos müügi tühistada juhul, kui: a) Kreeka ametiasutused võtavad vastu haldus- või õigusakti, millega muudetakse kaevandamislubade staatust, või b) võetakse (seoses kaevandamislubade staatusega) vastu kohtuotsus tegevuse või investeerimiskava täitmise peatamise kohta. Mõlemal juhul peab Ellinikos Xrysos tagastama varad Kreeka riigile ja talle hüvitatakse kogusumma 11 miljonit eurot ning vajaduse korral makstakse talle täiendavalt hüvitist.

(175) Kreeka ametiasutused väitsid, et kui komisjon teeb otsuse kokkusobimatu abi tagasinõudmise kohta, võidakse kõnealused sätted täitmisele pöörata. See sõltub lepingu ja riiklike õigusaktide tõlgendamisest. Kui kõnealused sätted siiski täitmisele pööratakse, ei mõjuta see Kreeka kohustust nõuda tagasi käesolevas otsuses nimetatud abisumma,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi summas 15,34 miljonit eurot, mida Kreeka andis Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes ebaseaduslikult äriühingule Ellinikos Xrysos SA, müües varad ja maa nende väärtusest madalama hinnaga ja vabastades äriühingu müügiga seotud maksudest, et kaitsta tööhõivet ja keskkonda ning ergutada Cassandra kaevanduste võimalikke ostjaid, on siseturuga kokkusobimatu.

Artikkel 2

1. Kreeka nõuab artiklis 1 nimetatud abi abisaajalt tagasi.

2. Tagasinõutavalt summalt tuleb maksta intressi alates kuupäevast, mil summa abisaaja käsutusse anti, kuni selle tegeliku tagasimaksmiseni.

3. Intressid arvutatakse liitintressina kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 ([48]) V peatükiga ja komisjoni määrusega (EÜ) nr 271/2008 ([49]), millega muudetakse määrust (EÜ) nr 794/2004.

4. Kreeka tühistab kõik artiklis 1 nimetatud abi tasumata maksed alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

([44]) Otsus kohtuasjas C-70/72: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 1973, lk 813, punkt 13.
([45]) Otsus liidetud kohtuasjades C-278/92, C-279/92 ja C-280/92: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 1994, lk I-4103, punkt 75.
([46]) Otsus kohtuasjas C-75/97: Belgia *vs.* komisjon, EKL 1999, lk I-3671, punktid 64–65.
([47]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.
([48]) ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.
([49]) ELT L 82, 25.3.2008, lk 1.

Artikkel 3

1. Artiklis 1 osutatud abi nõutakse tagasi viivitamata ja tõhusalt.

2. Kreeka tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul pärast otsuse teatavakstegemise kuupäeva.

Artikkel 4

1. Kreeka esitab kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist komisjonile järgmise teabe:

a) abisaajalt tagasi nõutav kogusumma (põhisumma ja intressid);

b) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus;

c) dokumendid, mis tõendavad, et abisaajale on antud korraldus abi tagasi maksta.

2. Kreeka teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmete rakendamisest, kuni artiklis 1 osutatud abi on lõplikult tagasi makstud. Kreeka esitab komisjoni taotlusel viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete kohta. Ta esitab ka üksikasjalikud andmed abisaajalt juba tagasi saadud abisummade ja intresside kohta.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud Kreekale.

Brüssel, 23. veebruar 2011

Komisjoni nimel

asepresident

Joaquín ALMUNIA